

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Företagsekonomiska institutionen

FEKH69

Företagsekonomi: Examensarbete i redovisning på kandidatnivå

VT21

IFRS 15 - Full eller modifierad retroaktiv tillämpning?

*En studie om standardens effekter och faktorer bakom företags val
av övergångsmetod*

Författare:

Julia Baeza

Vendela Barth

Felicia Sonesson

Handledare

Kristina Artsberg

Sammanfattning

Titel: IFRS 15 - Full eller modifierad retroaktiv tillämpning? En studie om standardens effekter och faktorer bakom företags val av övergångsmetod.

Seminariedatum: 2 juni 2021

Ämne/kurs: FEKH69, Examensarbete i redovisning på kandidatnivå, 15 högskolepoäng

Författare: Julia Baeza, Vendela Barth och Felicia Sonesson

Handledare: Kristina Artsberg

Nyckelord: IFRS 15, intäktsredovisning, retroaktiv övergångsmetod, redovisningsstandard, effekter.

Forskningsfråga: *Vad får valet av full-, respektive modifierad retroaktiv tillämpning för effekter på redovisningen för företag och om effekter förekommer, kan dessa påverka valet av övergångsmetod?*

Syfte: Syftet med uppsatsen är att undersöka huruvida effekter förekommer och om dessa påverkat varför företag valt full-, respektive modifierad retroaktiv övergångsmetod. Kunskapen genererad av studien kan vara användbar för att få en djupare förståelse kring företags redovisningsval och motiven bakom valet.

Metod: Syftet har undersökts genom en kvalitativ och kvantitativ ansats, med flera fallstudier som forskningsdesign. Granskning av årsredovisningar, bokslutskommunikéer och pressmeddelande tillsammans med semistrukturerade respondentintervjuer har använts.

Teoretiska perspektiv: Det teoretiska ramverket för uppsatsen består av en narrativ litteraturgenomgång, Napier & Stadlers modell, PAT, legitimitetsteori samt institutionell teori.

Empiri: Det empiriska materialet består av 42 årsredovisningar, fyra bokslutskommunikéer, tre pressmeddelande och fyra respondentintervjuer från 21 företag inom entreprenad-, telekom/IT-branschen och detaljhandeln.

Resultat: IFRS 15 har ett antal olika effekter på företag inom entreprenad- och telekom/IT-branschen, medan detaljhandeln inte påverkats. Det kan konstateras att de påverkade företagen som valde full metod redovisar effekter på intäkter, årets resultat och balanserat resultat i större utsträckning än företag som tillämpat modifierad metod. Andra effekter som identifierats är upplysningsförändringar, implementeringskostnader och mindre beteendeförändringar. Vidare tyder studien på att det inte är effekterna som varit avgörande för valet av övergångsmetod, utan istället kan det i stor utsträckning förklaras utifrån legitimitet och isomorfism och i vissa fall användningen av bonussystem.

Abstract

Title: IFRS 15 - Full or Modified Retrospective Application? A study of the standard's effects and the factors behind companies' choice of transition method.

Seminar date: June 2nd, 2021

Course: FEKH69, Degree Project Undergraduate level, Business Administration, 15 University Credits Points (ECTS)

Authors: Julia Baeza, Vendela Barth and Felicia Sonesson

Advisor: Kristina Artsberg

Key words: IFRS 15, revenue recognition, retrospective transition method, accounting standard, effects.

Research question: *Which effects does the choice of full or modified retroactive application have on the accounting of companies and if effects appear, can they affect the choice of transition method?*

Purpose: The purpose of the essay is to investigate if effects occur and, in that case, if they have influenced companies' choice of full- or modified retroactive transition method. The knowledge generated by this study can be useful for obtaining a deeper understanding of companies' accounting choices and the motives behind those choices.

Methodology: The purpose has been investigated through a qualitative and quantitative approach, with several case studies as research design. Inquiry of annual reports have been conducted together with year-end reports, press releases and semi-structured interviews.

Theoretical perspectives: The theoretical framework consists of a narrative literature review, Napier & Stadler's model, PAT, legitimacy theory and institutional theory.

Empirical foundation: The empirical material consists of 42 annual reports, four year-end reports, three press releases and four respondent interviews from 21 companies in the construction, telecom/IT and retail industries.

Conclusions: IFRS 15 has several effects on companies in the construction and telecom/IT industries, while retail was not affected. It can be concluded that affected companies that applied the full method report effects on revenue, profit and retained earnings to a greater extent than application with the modified method. Other identified effects are changes in disclosures, implementation costs and minor behavioral changes. The study indicates that found effects have not been definitive for the choice of method, but instead it can largely be explained with legitimacy and isomorphism and in some cases the use of bonus systems.

Innehållsförteckning

Förkortningar	6
1. Inledning	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Problematisering	8
1.3 Syfte och frågeställning	10
1.4 Avgränsning	10
1.5 Disposition	10
2. Metod	12
2.1 Forskningsstrategi och design	12
2.2 Teorival	13
2.3 Tillvägagångssätt	14
2.4 Litteratursökning	15
2.5 Metod för datainsamling	16
2.5.1 Urval av företag och intervjuobjekt	16
2.5.2 Genomförande av intervjuer	18
2.6 Metodutvärdering	18
2.6.1 Kritik av urval	18
2.6.2 Reliabilitet och validitet	19
2.6.3 Källkritik	20
3. Teoretiskt ramverk	21
3.1 Narrativ litteraturgenomgång	21
3.1.1 Artiklar som berör användarförståelsen av IFRS 15 inför tillämpningen	21
3.1.2 Artiklar som berör måluppfyllelse och brister med IFRS 15	22
3.1.3 Artiklar som berör effekter av IFRS 15	23
3.1.3.1 Artiklar som undersöker effekter inom specifika branscher	23
3.2 Napier & Stadlers modell	25
3.3 Positiv redovisningsteori	26
3.4 Systemorienterade teorier	28
3.4.1 Legitimitetsteorin	28
3.4.2 Institutionell teori	29
4. Institutionaliala	30
4.1 IFRS 15 - Skillnader från tidigare intäktsredovisning	30

4.2 Former av retroaktiv övergångsmetod	31
5. Empiri	33
5.1. Övergripande företagsinformation	33
5.1.1 Klassificering av större koncern	33
5.1.2 Rörlig ersättning till ledningen	34
5.2 Redovisningseffekter	35
5.2.1 Förändringar i intäktsredovisningen och dess mått	35
5.2.2 Upplysningseffekter	40
5.2.3 Presentationseffekter	43
5.3 Verkliga effekter	43
5.3.1 Implementeringskostnader	43
5.3.2 Avtalsförändringar	46
5.3.3 Beteendeförändringar	47
5.3.4 Utdelningseffekter	47
5.4 Informationseffekter	50
5.4.1 Hur effekter förmedlas till intressenter	50
5.5 Respondentintervjuer	51
5.5.1 Koncernredovisningschef på Magnolia Bostad	51
5.5.2 CFO:n på Balco Group	53
5.5.3 Group Financial Controller på Invisio	54
5.5.4 Redovisningsspecialist på Telia	55
6. Analys	57
6.1 Redovisningseffekter	57
6.1.1 Förändringar i intäktsredovisningen och dess mått	57
6.1.2 Upplysningseffekter	59
6.1.3 Presentationseffekter	61
6.2 Verkliga effekter	62
6.2.1 Implementeringskostnader	62
6.2.2 Avtalsförändring	66
6.2.3 Beteendeförändringar	67
6.2.4 Utdelningseffekter	68
6.3 Informationseffekter	69
6.3.1 Intern användarförståelse	69
6.3.2 Extern användarförståelse	70

6.3.3 Hur effekter förmedlas till intressenter	71
6.4 Förklaringar till företags val av övergångsmetod	72
6.4.1 PAT	72
6.4.2 Legitimitetsteorin och institutionell teori	75
7. Slutsats och diskussion	79
7.1 Slutsats	79
7.2 Diskussion	80
7.2.1 Förslag till vidare forskning	82
Referenslista	83
Årsredovisningar och dokument från företagen	85
Bilagor	89
Bilaga 1 - Intervjuguide	89
Bilaga 2 - Intervjulist	91
Bilaga 3 - Sammanställning årsredovisningsgranskning	92
Bilaga 4 - Sammanställning förändringar i intäktsredovisningen och mått	93

Förkortningar

FASB - Financial Accounting Standards Board

IAS - International Accounting Standard

IASB - International Accounting Standards Board

IASC - International Accounting Standards Committee

IFRS - International Financial Reporting Standards

PAT - Positiv redovisningsteori

US GAAP - United States Generally Accepted Accounting Principles

ÅRL - Årsredovisningslagen (1995:1554)

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Hur bör intäkter redovisas? Intäktsredovisning är ett ämne som diskuterats mycket vilket kan motiveras av att intäkter är en av de största posterna i företags finansiella rapporter och därmed är av stor betydelse. Intäktsredovisning har även haft en central roll i flera av de redovisningsskandaler som skett, exempelvis Prosolvia och Enron (Marton, Lundqvist & Pettersson, 2018). I Sverige har intäktsredovisningen styrts både genom lagstiftning och kompletterande normgivning där 1976 års bokföringslag har lagt grunden. I den togs det bland annat upp att försiktighetsprincipen skulle användas när intäkter ska värderas, vilket innebar att realisationsvinster först togs upp när de var säkra, det vill säga, realiserade. Vad detta innebar var i princip oreglerat och praxis blev i praktiken avgörande för hur och när olika intäkter redovisades. Det var först 1995 som området började regleras ytterligare genom årsredovisningslagen (ÅRL) (1995:1554) där det tydliggjordes att endast intäkter konstaterade under ett visst år ska redovisas i årets resultat. Detta beslut motiverades med hänsyn till IAS 18 *Intäkter*, som var en av de internationella standarder som revisorssamarbetet IASC tagit fram (Falkman & Lundqvist, 2016). När en intäkt anses realiserad eller konstaterad är emellertid fortfarande en stor bedömningsfråga, då det finns mer än ett sätt att definiera realisation (Artsberg, 2021).

Marton, Lundqvist och Pettersson (2018) lyfter att under 1990-talet använde många länder i världen sig av IASC:s regelverk där de utgivna standarderna benämns IAS. IASB tog 2001 över IASC:s roll i utgivandet av nya internationella redovisningsstandarder och vid utgivning av nya standarder, som benämns IFRS, ersätter dessa de äldre IAS-regelverken. År 2014 offentliggjordes en ny IFRS-standard för intäkter för avtal med kunder som skulle började gälla från 1 januari 2018. Denna nya standard benämns IFRS 15 och ersatte därmed tidigare gällande intäktsredovisningsstandarder inom IAS-regelverket, IAS 11 och 18 (Marton, Lundqvist & Pettersson, 2018).

1.2 Problematisering

Anledningen till att en ny redovisningsstandard för intäkter skapades var för att intäktsredovisning skapat problem i delar av världen och komplicerade transaktioner i vissa fall krävde branschspecifika lösningar (Marton, Lundqvist & Pettersson, 2018). Det handlade bland annat om att investerare haft problem att förstå vad som räknats som intäkter och hur företag gjort sina bedömningar för att avgöra detta. Då det inte fanns tydligare vägledning för hur komplexa transaktioner skulle hanteras blev utfallet att företag skapade sina egna lösningar, vilket gjorde det svårt att jämföra företagen. Dessa problem ville IASB åtgärda genom IFRS 15. Genom att ta fram den nya intäktsstandardens ville IASB även se till att den information som fanns med i årsredovisningen faktiskt var användbar för läsaren. De ville också minska behovet att ta fram tolkningsguider för specifika fall som bara berörde en viss bransch och därmed underlätta för användare av finansiella rapporter vid jämförelse av branscher (IFRS, 2014).

Det antogs redan från början att övergången till IFRS 15 skulle få effekter på intäktsredovisningen gällande tid och storlek på belopp, men även att det eventuellt skulle få effekt på de finansiella rapporternas utformning, enligt Boujelben & Kobbi-Fakhfakh (2020). Vad effekter innebär lyfter dock inte artikeln. Napier och Stadler (2020) anser att effekter är en form av förändring till följd av en händelse. Deras modell är en holistisk modell och kommer ligga till grund för vad som uppfattas vara effekter i denna uppsats. Med modellen kan flertalet olika typer av effekter undersökas och inte bara ekonomiska konsekvenser som exempelvis Zeffs (1978) artikel tar upp. Zeff definierar ekonomiska konsekvenser som finansiella rapporters påverkan på beslutsfattandet inom bland annat företag. Denna uppsats kommer genom användningen av Napier och Stadler-modellen därmed anta en vidare definition av effekter än Zeffs definition genom att flera olika aspekter kopplat till hur redovisningen och beslutsfattandet inom företag hanteras vid tillämpningen av IFRS 15.

Vid övergången till IFRS 15 kunde två olika övergångsmetoder användas, full-, respektive modifierad retroaktiv metod. Modifierad retroaktiv metod, även kallad framåtriktad, förenklad eller kumulativ tillämpning är en förenkling i relation till full retroaktiv metod, där effekterna av tillämpningen första gången enbart påverkar årets redovisningsperiod. Därmed måste inte jämförelseperioden i de finansiella rapporterna justeras, vilket görs vid full retroaktiv tillämpning

(FAR, 2020). Detta gör att det kan uppstå en diskrepans i de finansiella rapporterna beroende på vilken metod som används. Givet att företag är medvetna om detta kan en metod väljas över den andra för att uppnå specifika syften. Med utgångspunkt i gjord litteraturgenomgång visar det sig att även om valda artiklar har nämnt övergångsmetod har ingen studie haft övergångsmetodseffekter som sitt primära syfte eller varför företag väljer en metod framför en annan samt vilka bakomliggande omständigheter som påverkar valet. Då detta val kan påverka hur ett företag uppfattas är det intressant att undersöka om det har påverkat hur företag resonerar kring valet, något som motiverar ytterligare forskning inom området. Det bör emellertid anmärkas för läsaren att effekterna på intäkterna vid övergången är en engångsföreteelse och något som över tiden inte påverkar redovisningen, eftersom det handlar om en periodiseringsfråga. Val av övergångsmetod är emellertid något som ständigt är relevant när tillämpning av nya redovisningsstandarder sker, exempelvis vid övergång från IAS 17 till IFRS 16 när det gäller leasingavtal (FAR, 2020), vilket gör det adekvat att undersöka effekterna valet av övergångsmetod får. Majoriteten av tidigare forskningen har tagit utgångspunkt i ett visst land eller vissa länder, men ingen studie med utgångspunkt i Sverige har gjorts. Därav menar vi att det finns ett kunskapsgap inom detta område och utifrån detta är det intressant att vidare undersöka vilka effekter en viss övergångsmetod av IFRS 15 har haft på svenska företag samt om effekterna ligger till grund för varför företag valt en viss övergångsmetod.

Falkman och Lundqvist (2014) lyfter att IASB har ansett att branscher som entreprenad, IT, fastigheter, telekom och detaljhandel förväntas påverkas mest av övergången till IFRS 15. Detta är även något de största revisionsbyråerna har uppmärksammat då de menar att branschtillhörigheten påverkar övergången (Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020). Att speciellt telekom- och byggbranschen förväntas påverkas i hög grad nämner även Hjelström och Hjelström (2018) där det grundas på att företag inom dessa branscher ofta har mer komplexa avtal med flera olika prestationsåtaganden, samt att de generellt sträcker sig över längre tidsperioder. Utifrån att dessa branscher förväntas vara känsliga inför IFRS 15 är entreprenad-, telekom/IT-branschen och detaljhandeln intressanta för uppsatsen och har därmed valts att undersökas. Då det finns tidigare forskning med fokus på dessa branscher kan uppsatsen ses som en vidareutveckling inom området där tidigare forskning kan komma till användning i jämförelsesyfte.

Studien bidrar således med ett kunskapsbidrag till forskningen inom vad för effekter en viss övergångsmetod kan få på företag och om det kan fungera som en motivationsfaktor bakom ett visst redovisningsval. Förhoppningen är att kunskapen som genereras av denna studie kan vara användbar både för användare som vill få en djupare förståelse kring företags redovisningsval och motiven företag har bakom ett sådant val, men även ge företagen själva insikt och hjälp vid framtida val av övergång till nya redovisningsmetoder, samt för normgivare som kan ta lärdom för framtida standardutgivning kring möjliga effekter det kan få.

1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen blir därmed att undersöka huruvida effekter förekommer och om dessa påverkat varför företag valt full-, respektive modifierad retroaktiv övergångsmetod. Således lyder frågeställningen: *Vad får valet av full-, respektive modifierad retroaktiv tillämpning för effekter på redovisningen för företag och om effekter förekommer, kan dessa påverka valet av övergångsmetod?*

1.4 Avgränsning

Syftet avses avgränsas till att endast undersöka varför en viss metod väljs och vilka effekter valet av en viss retroaktiv övergångsmetod har på utvalda företag gällande IFRS 15. Övergång mellan andra standarder kommer inte jämföras samt andra bakomliggande hänsynstaganden gällande faktorer eller omständigheter som har sin anknytning till utformandet av standarden kommer heller inte utforskas.

1.5 Disposition

Denna uppsats är disponerad utifrån den traditionella strukturen som används i företagsekonomiska uppsatser, med sju huvudavsnitt. I uppsatsens första kapitel introduceras läsaren till bakgrunden till IFRS 15 samt den problematisering som lett till uppsatsens syfte och avgränsningar. I andra kapitlet *Metod* går sedan tillvägagångssättet för uppsatsen igenom samt varför olika metodval har gjorts och hur dessa val påverkar uppsatsen. I tredje kapitlet *Teoretiskt ramverk* lyfts först vetenskaplig litteratur kopplad till IFRS 15 för att ge läsaren övergripande förståelse för vad som tidigare studerats inom området. Sedan presenteras de teorier samt modeller

som använts i uppsatsen för att besvara frågeställningen. Kapitel 4 *Institutionalia* innehåller den information som behövs för att läsare ska få en bättre förståelse för området och möjlighet att följa med i empirin. I femte kapitlet *Empiri* presenteras det empiriska materialet som samlats in där först övergripande företagsinformation presenteras, sedan information kopplat till Napier och Stadlers modell och slutligen material från respondentintervjuerna. I kapitel 6 *Analys* analyseras materialet utifrån det teoretiska ramverket som presenteras i kapitel 4. Avslutningsvis dras slutsatser som även diskuteras i kapitel 7.

2. Metod

2.1 Forskningsstrategi och design

För att uppnå uppsatsens syfte har i huvudsak en kvalitativ forskningsstrategi använts. Valet ansågs lämpligt då Bryman och Bell (2017) lyfter att forskningsstrategin kan uppfattas som användbar när individers/gruppers värderingar, beteende och samspel med den sociala kontexten undersöks, vilket studien åsyftade att göra. De nämner att kvalitativ strategi generellt brukar innebära att ord får större vikt vid insamling av data och analys än vid kvantitativ forskningsstrategi, samt att materialet som samlas in är mer deskriptivt. Därmed bedömdes kvalitativ ansats relevant, då det empiriska materialet framförallt består av beskrivande material som årsredovisningar, företagsinformation (pressmeddelande och bokslutskommunikéer) och intervjuer. Inslag av kvantitativ forskningsstrategi förekommer dock, detta genom att företags finansiella information studerats och förändringar beräknats för att kunna analysera effekterna av övergången. Att använda en kombination av forskningsansatser lyfter Bryman och Bell (2017) som ett effektivt sätt att hantera nackdelarna med de olika strategierna. Bedömningen gjordes även utifrån att kombinationen innebar djupare insikter som inte kunde åstadkommas utifrån att enbart arbeta med en av forskningsstrategierna.

Forskningsdesignen som använts kan beskrivas som flera fallstudier vilket är en kategori av forskningsdesign enligt Bryman och Bell (2017). Utgångspunkten i den grundläggande formen av fallstudier innebär att man undersöker ett eller flera fall för att få en mer ingående och detaljerad studie. Fallet kan exempelvis innefatta en händelse, en situation, eller ett företag och i denna studie åsyftas flera företag innefatta fallen. Innebörden av att göra en fallstudie är att ett fall studeras för att belysa fallets säregna drag (Bryman & Bell, 2017). I och med att uppsatsen syftar till att förstå vad för effekter full-, eller modifierad retroaktiv tillämpning av IFRS 15 kan få på företag inom olika branscher, samt varför specifika företag valt en viss metod ansågs ett flertal fallstudier som lämpligt för att få djupare förståelse för företags val av övergångsmetod och för att kunna analysera valen. Utifrån studiens syfte, vald forskningsstrategi och design kom analysnivån för uppsatsen därmed i huvudsak att beröra organisationsnivå, eftersom enskilda företag studeras (Bryman & Bell, 2017). Uppsatsens fokus ligger alltså på de företag som studeras och som utgör enskilda fall.

Det är således avgränsade fenomen och därav bedömdes fallstudier vara relevanta som forskningsdesign för att en djupare förståelse och mer ingående analys skulle kunna genomföras.

För att uppnå detta, beslutades det även att mer än en bransch skulle studeras. Detta då det betraktades som relevant att studera flera branscher för att studien skulle kunna besvara ställd frågeställning och därmed få ett mer nyanserat resultat. Trots att valda företag verkar inom olika branscher och kontexter ansågs valet av entreprenad-, telekom/IT-branschen och detaljhandeln lämpligt. Detta med hänsyn till att IFRS 15 var tänkt att vara en standard som skulle fungera branschöverskridande (Farcane et al. 2019) samt att dessa branscher har ansetts känsliga inför implementeringen av standarden. Därav var det intressant och relevant att studera hur olika företag inom skilda branscher påverkats och funderat kring valet av övergångsmetod. Djupare förståelse åstadkoms även genom en bred användning av olika källor, som årsredovisningar, intervjuer samt publicerad företagsinformation.

2.2 Teorival

Uppsatsens teoretiska referensram bygger till största del på modellen som är framtagen av Napier och Stadler (2020). Modellen valdes för att kunna undersöka vad valet av övergångsmetod kan leda till för effekter, då den behandlar olika typer av effekter som kan uppstå till följd av en ny redovisningsstandard. Att Napier och Stadlers modell valdes grundar sig i att den studerar ett bredare perspektiv och inte enbart hanterar en sorts effekter. Modellen ansågs även lämplig då den har tillämpats tidigare inom samma område som uppsatsen behandlar. Inom ramen för uppsatsförfattarnas kännedom har dock inte modellen beprövats i större utsträckning, vilket kan ses som en begränsning för modellen eftersom eventuella brister sannolikt inte upptäckts och åtgärdats.

För att förklara valet av övergångsmetod användes positiv redovisningsteori PAT, legitimitetsteori och institutionell teori. Alla tre teorierna eftersträvar att förklara varför företag väljer en viss redovisningsmetod framför en annan. Därav ansågs teorierna användbara för uppsatsen. Positiv redovisningsteori har dessutom använts inom forskning på området tidigare av Trabelsi (2018), vilket underbygger valet av att använda PAT. Valet av att använda tre förklarings teorier berodde på att de ger inblick utifrån olika perspektiv och kunde således ge en djupare och mångfacetterad analys gällande valet av övergångsmetod. Teorierna har dock sina

begränsningar. PAT bygger på antagandet om att alla människor drivs av egenintresse och marknadseffektivitet, medan legitimitetsteorin och institutionell teori bygger på att individer påverkas av och anpassar sig till sin omgivning. Detta gör att vissa anser att teorierna ej går att jämföra men i denna studie har de valts för att ge alternativa perspektiv, då företag står inför olika beslutssituationer och påverkas av olika omständigheter. Vidare har teorierna växt och brett ut sig med tiden och används frekvent inom forskningen, vilket gjort dem lämpliga för uppsatsen. Teorierna ger möjliga förklaringar till valen av redovisningsmetod trots sina begränsningar, vilket är själva syftet med deras användning.

Tanken var att användningen av Napier och Stadlers modell skulle kartlägga information från företagen, utforska vilka typer av effekter som förekommer samt skapa förutsättningar för att analysera varför företagen valt en viss övergångsmetod, där PAT, legitimitetsteorin och institutionell teori sedan användes för att förklara valet. På så sätt användes Napier och Stadler som modell som grund för att sedan kunna använda de andra teorierna.

En alternativ teori som hade kunnat användas är exempelvis Grays (1988) vidareutveckling av Hofstedes kulturella dimensioner eftersom denna teori försöker förklara företags agerande och val. Teorin tar ett annat perspektiv i frågan och således hade användandet av teorin resulterat i andra slutsatser. Denna teori valdes dock att inte användas i uppsatsen då en av de begränsningar som gjorts är att bara studera företag i Sverige och inom ett specifikt land väntades det inte finnas stora kulturella skillnader, vilket är en förutsättning vid användandet av Hofstedes dimensioner.

2.3 Tillvägagångssätt

Vid uppsatsarbetets inledning genomfördes en bredare litteratursökning för att få en överblick inom forskningsområdet. Tillvägagångssättet vid litteratursökningen utvecklas under rubrik 2.4 Utifrån sökt litteratur formulerades problematisering och frågeställning, för att därefter göra en riktad litteratursökning och få en bättre överblick inom ämnet samt formulera en mer slutgiltig frågeställning. Efterhand frågeställningen växte fram togs beslut om forskningsstrategi, design och val av metod för datainsamling.

Därefter gjordes avgränsningar till specifika branscher och företag. Urvalet av bransch och företag grundades på att insamlat material skulle vara lämpligt för att kunna besvara studiens

frågeställning. Ytterligare information om kriterier och urvalsprocessen för bransch och företag finns under rubrik 2.5.1. När urval av branscher och företag gjorts inleddes insamling av empiriskt material genom att i första hand granska årsredovisningar. Kontakt togs därefter med de utvalda företagen för intervjuer. Data samlades in parallellt med att den teoretiska referensramen växte fram. Detta tillvägagångssätt benämns som iterativ strategi enligt Bryman och Bell (2017), eftersom man rör sig fram och tillbaka mellan teori och datainsamling.

Uppsatsens analys har fokuserat på att bearbeta insamlat empiriskt material och sedan applicera de teoretiska ramverken på materialet. Genom en innehållsanalys har materialet från årsredovisningar, pressmeddelande, bokslutskommunikéer, företagens hemsidor och intervjuer gett en bild av vad för effekter IFRS 15 fått på företag och vilka faktorer som kan förklara valet. En innehållsanalys gjordes då material från dokument och intervjuer har samlats in på ett systematiskt sätt, där materialet har kvantifierats utifrån bestämda kategorier. Kategorierna som använts är de kategorierna som presenteras i Napier och Stadlers modell och går igenom under 3.2. Valet av att göra en innehållsanalys grundar sig även på att metoden ofta anses vara en transparent forskningsmetod som möjliggör uppföljningsstudier (Bryman & Bell, 2017). Hur innehållsanalysen mer detaljerat gått till beskrivs i empirikapitlet.

2.4 Litteratursökning

Litteraturgenomgången har skett genom en narrativ process för att klargöra hur den befintliga forskningen ser ut och vilka ytterligare kunskapsbidrag som kan tillföras området. Enligt Bryman och Bell (2017) är syftet med en narrativ litteraturgenomgång att skapa sig en översiktsbild av området som anses vara intressant. Författarna menar att detta innebär att sökningen av litteratur ofta följer ett mer ovisst tillvägagångssätt, eftersom hittad litteratur bidrar till att förändra sökandet. Bryman och Bell nämner att genom en narrativ litteraturgenomgång kan teman som inte tidigare uppfattades som centrala bli mer avgörande, vilket var fallet för denna studie. Då litteratursökningen började med generella sökningar kring effekter av övergången till IFRS 15, uppfattades övergångsmetod efter hand som en mer central del än tidigare och sökningarna anpassades efter detta. Bryman och Bell (2017) påtalar även att systematiska litteraturgenomgångar överlag inte lämpar sig lika bra för mindre projekt, då det ofta är mer resurskrävande. Därav valdes en mer narrativ litteratursökning för att få en bättre översiktsbild

över hela området och därmed lättare identifiera möjligheter och begränsningar inom forskningsområdet.

Den använda litteraturen som har valts består främst av primärkällor som publicerade artiklar i akademiska tidskrifter inom området. Eftersökningen har gjorts genom databassökningar i onlinearkiv såsom LubSearch, FAR Online, Google Scholar och Business Source Complete men också i Ekonomihögskolans egna bibliotek. Sökord som användes enskilt eller kombinerat var exempelvis “*IFRS 15*”, “*effects of IFRS 15*”, “*revenue recognition*”, “*impacts*”, “*economic/financial consequences*”, “*application*”, “*implementation*”, “*retrospective approach*”, med mera. Artiklar har även sökts genom det Bryman och Bell (2017) benämner snöbollsurval genom att ha studerat artiklarnas referenslistor. Alla akademiska artiklar som har använts i rapporten har varit peer-reviewed och publicerade i vetenskapliga journaler, vilket tyder på att de är av hög kvalitet.

2.5 Metod för datainsamling

Denna del börjar med att gå igenom tillvägagångssättet för att bestämma urvalet av företag och intervjuobjekt. Därefter går genomförandet av intervjuerna igenom med tillhörande intervjuansats.

2.5.1 Urval av företag och intervjuobjekt

Bryman och Bell (2017) menar att urval kan delas upp i sannolikhetsurval och icke-sannolikhetsurval. Enligt Bryman och Bell (2017) är urval inom den kvalitativa forskningen i huvudsak målstyrd och detta innebär att urvalet i någon mån bestäms utifrån studiens mål och valda kriterier. Då studiens forskningsstrategi i huvudsak varit kvalitativ valdes ett målstyrt, icke-sannolikhetsurval för att se till att materialet som samlades in skulle möjliggöra syftet med studien. Vidare var kriterierna att företagen var registrerade med sitt säte i Sverige, samt att de använder sig av svenska kronor som rapporteringsvaluta. Dessa begränsningar har gjorts på grund av intresse, forskningsfrågans relevans, men även för att underlätta den empiriska undersökningen. Andra kriterier var att företagen tillhörde de branscher uppsatsen avgränsat sig till och att företagen tillämpade IFRS under den undersökta perioden. Detta för att få ett urval med relevanta företag där materialet kunde användas för att besvara studiens frågeställning.

För att hitta företag har databaserna Orbis och Retriever Business använts, där databasernas branschindelning av företag använts. På Retriever Business användes även sökfiltret att företagen skulle vara börsnoterade för att få fram företag som tillämpar IFRS i sin redovisning. På Orbis var det istället möjligt att fylla i IFRS som ett sökfilter samt att företagen skulle ha säte i Sverige. I samband med att företagen studerats noggrannare upptäcktes det att en del företags klassificering inte stämde överens med deras verksamhet och då plockades företagen bort från urvalet. Vid kontakt med företagen visade det sig att vissa ansåg sig inte tillhöra en viss bransch, men så länge sambandet till den givna branschen fortfarande var tydligt ingick företagen ändå i urvalet.

Med hjälp av sökfilterna ovan gjordes ett urval på totalt 21 företag, tio företag inom entreprenadbranschen, åtta inom telekom/IT-branschen och tre inom detaljhandeln. Motiveringen bakom att ett markant mindre urval har gjorts inom detaljhandeln är för att redan efter tre företag upptäcktes inga större förändringar hos de företag som undersökts oberoende av vilken tillämpningsmetod de använt. Således framkom ingen ny information efter urvalet av de tre företagen. Dessutom var det inte fler företag inom detaljhandeln som uppfyllde alla de kriterierna som låg till grund för urvalet.

Urvalet för intervjuer var samma som för företag vars årsredovisningar ansågs lämpliga att granska. Ett ytterligare krav var att intervjuobjektet hade kunskap om IFRS 15 för att kunna besvara frågorna. Villkoren ansågs lämpliga för att kunna få bred empirisk data och analys för att kunna uppfylla uppsatsens syfte. Därmed kontaktades alla företag för att se vilka som var intresserade att ställa upp på intervju kring effekterna och valet av övergångsmetod. Detta resulterade i fyra respondentintervjuer, två inom entreprenad- och två inom telekom/IT-branschen. Utifrån att många företag som kontaktats ansåg att det var en hektisk period var uppsatsförfattarna tillfredsställda med urvalet av intervjuer. Andra förklaringar till varför inte fler företag ställt upp på intervju kan vara att en del företag kan vara känsliga för negativ publicitet och därmed avböjt att ställa upp samt att det kan vara en politisk fråga. Hur företag ser på samhället och ens ansvar kan givetvis också påverka valet av att ställa upp eller inte. En annan anledning kan vara att vissa företag inte har resurser för att ställa upp.

2.5.2 Genomförande av intervjuer

I huvudsak har den empiriska datainsamlingen skett genom analys av utvalda företags årsredovisningar, pressmeddelande och bokslutskommunikéer. Vid sidan av dokumentanalysen användes respondentintervjuer som ett komplement för att uppfylla uppsatsens syfte. Detta för att få bättre inblick i hur företag inom entreprenad, telekom/IT-branschen och detaljhandeln har påverkats av införande av IFRS 15 och varför företag valde en viss retroaktiv metod. Intervjuerna användes därmed både för att studera effekter av vald övergångsmetod samt för att analysera varför en viss metod valts.

Intervjuerna har haft karaktären av att vara semistrukturerade, vilket innebär att frågor var formulerade i förväg men att intervjuaren hade möjlighet att ställa följdfrågor och anpassa ordningen utifrån intervjuobjektet (Bryman & Bell, 2017). Bryman och Bell (2017) menar att semistrukturerade intervjuer möjliggör att intervjuobjektet kan svara mer fritt och utvecklat, vilket varit önskvärt för studiens frågeställning. I bilaga 1 kan intervjuguiden som användes hittas. Intervjuerna har genomförts över Zoom och Microsoft Teams. Detta då det var smidigt med tanke på geografiska avstånd samt med hänsyn till covid-19. fördelarna med att genomföra intervjuer digitalt är att det är enkelt att skapa tillit vilket gör det lättare att återkomma för kompletterande frågor, men även att fler brukar känna sig bekväma (Bryman & Bell, 2017). Detta kan vara en förklaring till att samtliga intervjuobjekt godkände att deras namn användes i uppsatsen (se bilaga 2 för intervjulista).

2.6 Metodutvärdering

Metodutvärderingen börjar med kritik av urvalet, därefter diskuteras och understryks uppsatsens reliabilitet samt validitet inom teorival och tillvägagångssätt för att slutligen anmärka källkritiskt på vald litteratur.

2.6.1 Kritik av urval

Under arbetet med uppsatsen har endast fyra intervjuer från 21 företag i urvalet genomförts. Detta kan anses problematiskt då materialet från intervjuerna användes i stor utsträckning till delar av analysen och det hade troligen kunnat dras tydligare samt andra slutsatser från analysen om fler

intervjuer hållits. Under arbetet med uppsatsen gjordes emellertid upprepade försök att få kontakt med samtliga företag i urvalet.

Viss kritik kan sedan riktas mot att endast svenska företag undersöktes då det innebar att möjligheten att få en global helhetsbild av IFRS 15:s påverkan begränsats. Trots detta valde uppsatsförfattarna att endast studera svenska företag. Det var till viss del ett taktiskt beslut då det var lättare att få information om svenska företag och om intervjuer skulle hållas på ett annat språk än svenska fanns det en oro om att det skulle finnas en språkbarriär mellan den intervjuade och uppsatsförfattarna. Dessutom innebar valet att ingen hänsyn behövdes tas till olika länders skatteregler och rapporteringsvalutor.

Avslutningsvis undersöktes företag från tre branscher som förväntades påverkas mest av införandet av IFRS 15. Detta för att en jämförelse skulle kunna göras med tidigare studier på området, vilka också fokuserat på dessa branscher. Ett alternativ hade varit att titta på företag i branscher som inte specifikt undersökts tidigare. Dock verkade det mer troligt att hitta material för de branscher som förväntades bli påverkade, varför inte andra branscher valdes.

2.6.2 Reliabilitet och validitet

En sak som diskuterats under arbetets gång är på vilket sätt som olika effekter bäst undersöks på, för att få en så bra validitet och reliabilitet som möjligt. Då Napier och Stadlers modell användes för att avgöra vilka typer av effekter som fanns har deras sätt att mäta effekter använts, vilket anses ge uppsatsen validitet. Emellertid har det i vissa fall varit svårare än andra att bestämma hur effekter borde mätas, där ett exempel är upplysningseffekter. Det hade kanske varit bättre att avrunda antalet upplysningssidor till, 0; 0.25; 0.5; 1 osv. istället för mindre delar, vilket gjorts i uppsatsen. Detta för att studien lättare skulle kunna återskapas samt minimera för subjektiva bedömningar som påverkar resultatet, vilket hade påverkat reliabiliteten positivt. Samtidigt minskar noggrannheten om den alternativa mätningen hade använts och mindre förändringar skulle då gått oupptäckta, vilket hade kunnat påverka validiteten negativt.

En annan effekt som diskuterades var implementeringskostnader och hur dessa bäst skulle bedömas. I uppsatsen undersöktes framförallt revisionsarvoden från årsredovisningarna. Det

fördes emellertid en diskussion gällande om det fanns något annat sätt detta hade kunnat mätas på för att förbättra validiteten. Utifrån det material som presenteras i företagens årsredovisningar ansågs emellertid inget annat sätt vara möjligt. Dessutom ansågs valet av revisionsarvode skapa reliabilitet där intervjuerna användes i kompletterande syfte.

Då materialet som samlats in under intervjuerna används mycket för att dra slutsatser i uppsatsen hade reliabiliteten ökat om fler intervjuer hållits men som diskuteras ovan var detta inte möjligt. Om undersökningen hade genomförts under en annan period på året hade eventuellt fler svar erhållits med hänsyn till företags tid och resursbegränsningar. Det är även möjligt att fler intervjuer hade gått att boka in om företag kontaktats tidigare. Emellertid var detta något som hölls i åtanke och första kontakt inleddes så fort val av företag var gjorda. En idé hade varit att bestämma vilka företag som skulle undersökas utifrån vilka som var beredda att ställa upp på intervjuer. Dock sågs intervjuerna som ett komplement till övrigt insamlat material och inte tvärtom, vilket var anledningen till arbetet gjordes i ordningen förklarad ovan. Dessutom hade ett sådant arbetssätt sannolikt påverkat reliabiliteten negativt då det hade varit svårare att replikera studien.

Generellt ansågs uppsatsens validitet och reliabilitet vara bra, då det som avsågs att mätas blev mätt samt att hade undersökningen upprepats med samma urval av företag hade samma resultat kunnat uppnås.

2.6.3 Källkritik

Under arbetets gång har källor som studerats löpande utvärderats för att säkerställa deras trovärdighet och relevans. Detta har bland annat gjorts genom att utgå från databasen LubSearch och endast använda granskade artiklar för att få den vetenskapliga basen. Även granskade artiklar är emellertid olika djupgående och i vissa vetenskapliga artiklar som använts förklaras inte vad för teori som använts. Dessutom är förklaringar av metoder olika ingående. Detta har delvis gjort det svårt att jämföra denna uppsats med tidigare forskning. Praktikertidskrifter har endast använts för att problematisera. Tidsaspekten, när olika artiklar har publicerats, är också något som beaktades när material samlades in och när deras trovärdighet skulle bedömas. Då IFRS 15 är relativt ny var det mesta materialet relevant. Vissa punkter har emellertid tagits upp i flera artiklar och då har artikeln som publicerats efter implementeringen använts.

3. Teoretiskt ramverk

3.1 Narrativ litteraturgenomgång

Eftersom IFRS 15 är en relativt ny standard har en del av de vetenskapliga artiklarna inom ämnet publicerats innan den obligatoriska tillämpningen 2018 och handlar främst om förväntade effekter. I dessa har olika perspektiv angående val av retroaktiv tillämpningsmetod anmärkts på av författarna och eftersom artiklarnas syften skiljer sig åt gör det att perspektiven samt effekterna av retroaktiv tillämpning tas upp från olika synvinklar. En majoritet av de valda artiklarna har sitt urvalsfokus inom ett specifikt land eller bransch där förändringarna av IFRS 15 analyserats. Att majoriteten av artiklarna har haft ett urval som kan uppfattas snävt ur ett globalt perspektiv gör att det finns en risk att man inte får en tydlig helhetsbild över effekterna IFRS 15 har haft på internationell nivå.

3.1.1 Artiklar som berör användarförståelsen av IFRS 15 inför tillämpningen

Khamis (2016) undersökte uppfattningen hos redovisningsekonomer och revisorer från Egypten inför standardens införande. Detta med fokus i hur bekväma de kände sig med tillämpningen inom olika sektorer. För att uppnå detta syfte genomfördes först intervjuer med erfarna revisorer och redovisningsekonomer, sedan fick de även genomföra case kopplade till tillämpning av IFRS 15 och avslutningsvis gjordes en enkätundersökning. Enligt Khamis (2016) kan retroaktiv tillämpning överlag vara komplex, tidskrävande samt kostsam för företag. Studien menar att företag som förlitar sig på industrispecifika intäktsredovisningsmetoder med största sannolikhet kommer få störst problem i implementeringsprocessen. Detsamma gäller företag som har många olika typer av avtalsåtaganden eller intäktsströmmar med varierande villkor, där entreprenadbranschen och telekombranschen utmärker sig (Khamis, 2016). En liknande studie med i princip samma syfte genomfördes i Malaysia av Lim, Devi och Mahzan (2015). Denna studie lyfter att användarna av standarden inte har full förståelse för det förändrade kontrollkonceptet samt att tillfrågade revisorer anser att standarden kan vara svårapplicerad på grund av att den just är branschöverskridande och inte tar hänsyn till individuella branschens kontexter. Båda dessa studier ger underlag gällande vad det fanns för förväntade effekter kring intäktsstandarderna men ger också en inblick i attityden kring området. Studierna utgår även endast utifrån revisorers och redovisningsekonomers uppfattningar

och undersöker inte företagens perspektiv. Detta trots att det är företagen som i slutändan ska tillämpa och hantera effekterna av övergången.

3.1.2 Artiklar som berör måluppfyllelse och brister med IFRS 15

Coetsee, Mohammadali-Haji och van Wyk (2021) har tittat på om IFRS 15 har fått önskad effekt på företag i Sydafrika under det första året standarden implementerats. Detta gjordes genom en innehållsanalys för ett urval företag som fanns listade på Johannesburg Stock Exchange där författarna ville besvara specifika frågor kopplade till målen med IFRS 15. De kom fram till att i allmänhet gick det bra för företag att hantera övergången till IFRS 15 men att det exempelvis fanns brister i utformningen, då vissa glömt att motivera varför en viss intäkt redovisats på ett visst sätt. Vidare noterar de i sin studie att övergången till IFRS 15 i en bransch oftast inte är enhetlig och val av övergångsmetod är delad. Sådana avvikelser tas även upp av Altaji och Alokdeh (2019) som i sin studie valde att fokusera på hur den nya standarden påverkat kvaliteten av information, med fokus på relevans och trovärdighet. Detta genom deskriptiv analytisk metod där de kom fram till att IFRS 15 har haft en signifikant positiv effekt på kvaliteten av redovisningsinformation. Slutsatserna dragna av Altaji och Alokdeh (2019) stämmer bra överens med Coetsee, Mohammadali-Haji och van Wyk (2021) då bättre information var ett av målen IASB ville uppnå med IFRS 15. Emellertid lyfter Altaji och Alokdeh (2019) också att många företag haft signifikanta problem med att implementera IFRS 15 på ett korrekt sätt. Att standarden fått en positiv effekt på redovisningsinformationen, samtidigt som forskningen anser att flertal företag inte implementerat IFRS 15 på ett korrekt sätt kan uppfattas motsägelsefullt. En förklaring till varför forskare ändå dragit dessa slutsatser kan vara att de förväntade sig att användningen av IFRS 15 skulle förbättras över tid och att det fanns resultat som tydde på förbättringar jämfört med IAS 11 och IAS 18. Då artiklarna ovan som skrivits efter implementeringen endast ser på implementeringsåret innebär detta att man bör beakta att oriktigheter kan uppstå inom de uppnådda resultaten just eftersom är första gången redovisningsstandarderna används och det generellt brukar ta tid innan något fungerar som det varit tänkt.

3.1.3 Artiklar som berör effekter av IFRS 15

Napier och Stadlers (2020) studie kan uppfattas mer omfattande då de studerar flera olika effekter av IFRS 15. De tar fram ett ramverk som behandlar redovisningseffekter, vilket anses kunna leda till både informations-, kapitalmarknads- och verkliga effekter. I sin undersökning har de använt sig av både kvantitativa och kvalitativa inslag där årsrapporter och finansiell information har analyserats inom de största europeiska företagen på STOXX Europe 50-indexet 2018, men även intervjuer har använts. Påverkan av standarden var minimal för de flesta branscher med undantag för några få inom telekombranschen. En studie som också undersökte effekterna av IFRS 15 är av Farcane et al. (2019) som studerade börsnoterade företag i Rumänien. Farcane et al. (2019) framhåller att IFRS 15 ska kunna tillämpas på alla företag och genom att applicera modellen branschöverskridande ökar innehållet och kvaliteten av finansiell information som tillgodoses av företag drastiskt. Tillämpningen ökar därmed jämförbarheten inom intäktsredovisning inom olika områden, där standarden gör att enskilda branschers metoder blir mer jämförbara (Farcane et al. 2019). Detta är kontrasterande i relation till studien av Lim, Devi och Mahzans (2015) eftersom deras slutsatser är de motsatta. Dock skulle det kunna förklaras av att denna studie genomfördes innan IFRS 15 började tillämpas.

3.1.3.1 Artiklar som undersöker effekter inom specifika branscher

En branschöverskridande studie som undersöker aspekter av de jämförbarhets fördelar som Farcane et al. (2019) förespråkar är av Boujelben och Kobbi-Fakhfakh (2020). I denna undersöks europeiska företag i telekom och entreprenadbranschen där författarna undersöker graden av korrekt tillämpning av de obligatoriska upplysningarna som krävs av IFRS 15. Författarna noterar att val av retroaktiv övergångsmetod inom IFRS 15 har en effekt på jämförbarheten i de finansiella rapporterna. Full retroaktiv tillämpningsmetod tillgodoser större jämförbarhet för användare än den modifierade retroaktiva metoden, vilken framstår som mindre komplicerad vid applicering samt mindre betungande vid framställning (Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020).

Boujelben och Kobbi-Fakhfakh (2020) valde att undersöka telekom och entreprenadbranschen då standarden förväntades påverka dessa väsentligt, eftersom dessa branscher anses vara känsliga inför implementeringen av IFRS 15. Andra artiklar som specifikt inriktar sig på telekom eller entreprenadbranschen av samma anledning är van Wyk och Coetsee (2020) samt Mattei och

Paoloni (2019). Att många studier har fokuserat på telekom- och entreprenadbranschen kan anses okontroversiellt då de utpekats som känsliga inför IFRS 15. Det bör uppmärksammas att mycket forskning gjorts inom dessa branscher, vilket väcker frågan om det finns en förklaring till varför inte andra branscher studerats i större utsträckning. En möjlig förklaring skulle kunna vara att det inte finns en förväntan att effekter inom andra branscher kommer uppstå och därav har det inte varit intressant att studera, då de inte har pekats ut som känsliga inför IFRS 15.

Van Wyk och Coetsee (2020) som studerat IFRS 15 inom entreprenadbranschen genom analys av femstegsmodellen menar att inom entreprenadbranschen är det mest troligt att den modifierade metoden förekommer vid övergång till IFRS 15. Detta på grund av den höga nivån av interrelation mellan olika varor och tjänster i kontrakt, som under standarden blir att anse som ett enda prestationsåtagande. Mattei och Paoloni (2018) som studerade telekombranschen genom användning av intressentmodellen och en innehållsanalys observerade i sin studie att den fulla retroaktiva metoden kräver mer omfattande upplysningar inom intäkter som tidigare inte var lika detaljerade. Studiens slutsatser inkluderade bland annat att informationen inom alla företagen efter övergången innehöll mer detaljerad information detta genom att mer information och högre kvalitet av denna ökade i årsrapporterna.

En annan bransch som ansågs vara känslig inför implementeringen av standarden är fastighetsbranschen. Artikeln av Trabelsi (2018) utmärkte sig i sin studie där fastighetsföretag i Förenade Arabemiraten som år 2015 tillämpade en tidig tillämpning av IFRS 15 undersöktes. Studien använder sig av positiv redovisningsteori men även av kvantitativ analys där bland annat deskriptiv statistik och analys av finansiella data av fastighetsmarknaden i Dubai gjordes. Trabelsi (2018) drar slutsatser av att val av retroaktiv tillämpningsmetod gör skillnad för investerare och finansiella analytiker. Hon menar vidare att företag som väljer modifierad retroaktiv tillämpningsmetod eventuellt gör det för att den anses vara mindre krävande och kostsam än den fulla retroaktiva tillämpningsmetoden. Eftersom den fulla retroaktiva metoden omvärderar samtliga finansiella tal resulterar den i bättre jämförbarhet, vilket ökar kvalitativa aspekter av den finansiella informationen (Trabelsi, 2018). Ett företag kan emellertid anse att den fulla retroaktiva metoden ger bättre jämförbarhet men begränsas av att den inte kan tillämpas i mån av tid för en acceptabel kostnad. Trabelsi (2018) menar vidare att valet mellan metoderna bör göras med hänsyn till tidsbegränsningen som presenteras i det konceptuella ramverket, där modifierad metod väljs

när kostnaderna av att tillgängliggöra finansiell information vid full retroaktiv tillämpning är högre än fördelarna som fås vid tillämpning av den. Studien studerade bara företag som använt sig av den modifierade metoden och kom fram till att modifierad metod gav mindre finansiell information och lägre jämförbarhet vid övergång. De funna effekterna var även att modifierad metod hade positiv påverkan på resultat och eget kapital (Trabelsi, 2018).

3.2 Napier & Stadlers modell

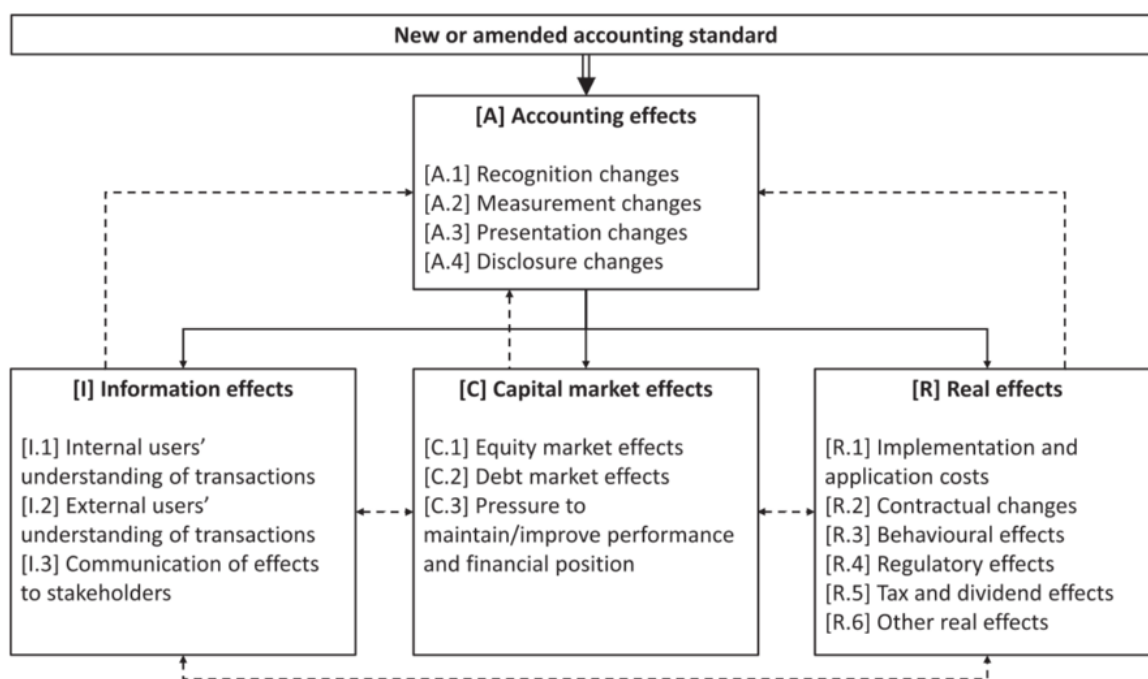
För att analysera hur IFRS 15 i praktiken påverkar redovisning av intäkter från kunder tog Napier och Stadler (2020) fram en modell som delar upp effekter i olika typer. Modellen har därav valts för att belysa och tydliggöra potentiella effekter som IFRS 15 har på intäktsredovisningen där de olika övergångsmetodernas effekter kan jämföras. Vidare har modellen legat till grund för insamlat empiriskt material och det teoretiska tillvägagångssättet som använts för att analysera frågeställningen. I denna modell finns det redovisningseffekter som i sin tur kan leda till informationseffekter, kapitalmarknadseffekter och verkliga effekter (se figur 1). Denna typ av påverkan kallar författarna "primära ytterligare effekter". De olika effekterna kan dessutom delas upp i underkategorier. För redovisningseffekter handlar det om att redovisningshändelsen kan tas upp på ett nytt sätt, samt att det sker förändringar kring hur händelsen mäts, presenteras och hur den kommenteras på.

Verkliga effekter innebär att företag agerar annorlunda i en given situation, eller att deras ekonomiska flöden påverkas vid förändringar gällande redovisningsstandarder. I sin undersökning tar Napier och Stadler upp följande exempel på verkliga effekter; att kostnader för att implementera eller använda de nya reglerna förändras samt att avtal väljs att omarbetas om standardförändringen fått önskade redovisningseffekter. Beteendeförändringar gällande hur man sköter sitt företag samt utdelningseffekter kan också förekomma.

Om förståelsen hos interna och externa användare av redovisningsinformation förbättras eller försämras gällande företagstransaktionerna resulterar detta i en informationseffekt. Om förändring i en redovisningsstandard anses ha väsentliga effekter på den finansiella informationen så kan företaget välja att kommunicera detta till intressenterna innan standarden tillämpas, vilket också anses utgöra en informationseffekt.

På kapitalmarknaden kan redovisningseffekter även leda till effekter. Exempelvis kan aktiepriser och värden på skulder påverkas på grund av att redovisningen utformas på ett annat sätt, vilket benämns som kapitalmarknadseffekter. Denna aspekt kommer emellertid inte undersökas då denna uppsats inte berör aktiepriser eller skulder givet att IFRS 15 primärt inte syftar till att påverka dessa.

Avslutningsvis kan de olika “primära ytterligare effekter” i sin tur leda till nya effekter, såväl redovisningseffekter som andra “primära ytterligare effekter”. Detta fenomen kallar Napier och Stadler “sekundära effekter”, vilket visualiseras som streckade pilar i figuren nedan.

Figur 1: Möjliga effekter av en ny eller förändrad redovisningsstandard. Källa: Napier & Stadler, 2020

3.3 Positiv redovisningsteori

Positiv redovisningsteori (PAT) syftar till att förklara varför företag eller chefer väljer att använda en viss redovisningsmetod. Teorin avser därmed att förklara varför ett visst redovisningsval görs. PAT bygger bland annat på antagandena att individer drivs av egenintresse och agerar utifrån att

öka sitt eget välbefinnande, samt att kapitalmarknaden är semi-effektiv. Ifall företag agerar utifrån självintresse kan slutsatser dras om varför en viss övergångsmetod valts framför en annan samt förklara resonemanget bakom detta, vilket uppsatsen syftar till att göra. PAT består av tre olika hypoteser som kan användas för att förstå företags eller företagsledares val av redovisningsmetoder. Hypoteserna är *Owner-manager contracting*, *Debt Contracting* och *Political cost* (Deegan & Unerman, 2011).

Deegan och Unerman (2011) beskriver att hypotesen *Owner-manager contracting* även kan benämnas bonushypotesen. Innebörden av hypotesen är att företagsledare som är berättigade bonusar som har en koppling till redovisningen kommer att välja redovisningsmetoder som förbättrar resultatet och intäkterna. Detta genom att välja metoder som innebär att resultat eller intäkter från framtida perioder kan flyttas fram till dagens redovisningsperiod.

Andra hypotesen som tas upp av Deegan och Unerman (2011) är *Debt contracting*, eller skuld/eget kapital-hypotesen som bygger på att långivare och finansiärer ofta ställer begränsningar gällande företagets skuldsättning eller möjligheten att använda tillgångar som agerar säkerhet för skulder (Deegan & Unerman, 2011). Denna hypotes kommer emellertid inte undersökas då denna studie inte berör kapitalgivare eller finansiärer i nämnbar utsträckning.

Political cost även kallad storlekshypotesen är den sista hypotesen och relaterar till att det kan uppfattas som att företaget har ett kontrakt med samhället gällande vad som är accepterat beteende, enligt Deegan och Unerman (2011). Vidare förklarar de att större företag i högre grad granskas av olika intressenter i samhället, framförallt av politiska organ. Detta beror på att större företag generellt har betydande makt och inflytande på marknaden, vilket är något en del företag utnyttjar genom att generera större vinster (övervinster) genom att pressa lönerna och betala lägre skatt. Konsekvensen av detta blir att dessa företag regleras hårdare i allmänhet. Därav lyder denna hypotes att företagsledningen för politiskt känsliga företag väljer metoder som skjuter fram vinster till framtiden för att minska risken för övervinst under nuvarande period och därmed minska risken för ytterligare reglering.

3.4 Systemorienterade teorier

Legitimitetsteorin och institutionell teori är två redovisningsteorier som benämns "*systems-oriented theories*" och som försöker besvara frågan varför företag frivilligt delar med sig av viss information till utomstående. Detta berör uppsatsens syfte i den mån att det kan förklara huruvida externa faktorer leder till att en övergångsmetod föredras framför en annan i syfte att företaget ska anses legitimt eller att intressenter ska få en viss uppfattning om företaget. Teorierna bidrar således till ett mer nyanserat perspektiv i relation till PAT, vilket ger en mer mångfacetterad förklaringsmodell av valet bakom övergångsmetod. En av utgångspunkterna är att organisationer påverkas av sin omgivning och i sin tur kan påverka omgivningen. Det antas även att företag använder sig av redovisningsdata för att påverka omgivningen.

3.4.1 Legitimitetsteorin

Legitimitetsteorin enligt Deegan & Unerman (2011) hävdar att organisationer hela tiden strävar efter att säkerställa att de uppfattas agera inom de gränser och normer som finns i samhället de existerar i. Detta då ett socialt kontrakt anses finnas mellan företag och samhället som innebär att om företag inte uppfyller samhällets implicita och explicita förväntningar kommer samhället inte vända sig till företaget och det kommer därmed inte överleva (Deegan & Unerman, 2011). Vidare lyfter Deegan och Unerman (2011) att på sikt kommer förväntningarna samhället har på företag att förändras, vilket kräver att företag agerar, men detta är en långsam process.

Det är alltså viktigt för företag vad andra intressenter, än bara deras investerare, tycker då de måste förtjäna samhällets förtroende för att överleva. Legitimitetsteorin utgår vidare från att företag kan manipulera hur de uppfattas av samhället genom sin företagsstrategi, där både symboliska drag såsom att komma med en ursäkt efter att ha agerat på ett visst sätt och substantiella drag som att ändra sitt arbetssätt kan spela roll. Hur företag agerar varierar beroende på om de försöker bibehålla, reparera eller få legitimitet. I slutändan handlar det alltså om hur företag uppfattas inte hur de faktiskt agerar (Deegan & Unerman, 2011).

3.4.2 Institutionell teori

Institutionell teori ger en förklaring till hur det kommer sig att företag inom samma bransch tenderar att fungera på liknande sätt. Teorin förklarar att företag som agerar inom samma bransch, på samma marknad samt har samma omvärld att ta hänsyn till kommer agera på liknande sätt för att uppfattas som legitima. Att många företag väljer att agera på liknande sätt innebär att det skapas något som kan betecknas normalt och de aktörer som väljer att avvika från normen kan få problem med sin legitimitet. Detta kommer i sin tur driva utvecklingen mot ännu mer homogent beteende (Deegan & Unerman, 2011).

Det finns i huvudsak två dimensioner inom institutionell teori: isomorfism och frikoppling. Isomorfism handlar om att företag tvingas efterlikna ett annat företag som utsätts för liknande omständigheter för att inte utsättas för kritik. Isomorfism kan delas upp i tre underkategorier tvingande, härmande och normativ. Tvingande isomorfism sker när företag ändrar sitt beteende på grund av att intressenter som företaget är beroende av kräver det. Inom detta område har DiMaggio och Powell tagit fram två hypoteser som Deegan och Unerman (2011) nämner. Hypotes ett säger att ju mer beroende en organisation är av en annan organisation desto mer lik kommer organisationen att bli den andra. Den andra hypotesen handlar om att organisationer kommer efterlikna andra organisationer som de är beroende av för att få tillgång till resurser. Härmande isomorfism innebär istället att en organisation försöker efterlikna en annan organisation för att få mer fördelar jämfört med konkurrenter i form av legitimitet. Den tredje varianten, normativ isomorfism, uppkommer när det blir norm inom en grupp att göra på ett visst sätt då övriga inom gruppen kommer pressas att göra detsamma.

Frikoppling handlar om att ibland har organisationer regler och riktlinjer gällande hur organisationen ska skötas men i praktiken gör företaget på ett annat sätt. Reglerna och riktlinjerna finns bara där för att företaget ska uppfattas på ett visst sätt och därmed bevara sin legitimitet (Deegan & Unerman, 2011).

4. Institutionalia

4.1 IFRS 15 - Skillnader från tidigare intäktsredovisning

IFRS 15 är den redovisningsstandard publicerad av IASB som gäller för redovisning av intäkter sedan 2018. Syftet med IFRS 15, *Intäkter från avtal med kunder*, är enligt IFRS 15 p.1 “att fastställa de principer som ett företag ska tillämpa för att redovisa användbar information för användare av finansiella rapporter om *intäkters* karaktär, storlek och tidpunkt samt osäkerhet och kassaflöden som härrör från ett *avtal* med en *kund*” (FAR, 2020, s.419). Grundprincipen är således att intäkter ska spegla det belopp som företaget förväntar sig ha rätt till för ett uppdrag alternativt det belopp de förväntar sig få in. Standarden ska tillämpas på avtal där motparten är en kund, vilket är en part som ingått avtal med ett företag att erhålla varor eller tjänster i utbyte mot ersättning (FAR, 2020). Avtal med kunder som undantas är bland annat leasingavtal, finansiella avtal och försäkringsavtal, då de regleras i andra standarder (FAR, 2020). IFRS 15 ersatte IAS 18 *Intäkter* som tidigare var den huvudsakliga intäktsstandard och IAS 11 *Entreprenadavtal* (Falkman & Lundqvist, 2016; FAR Akademi, 2012).

IFRS 15 togs fram för att avtal mellan företag och kunder blivit allt mer komplexa i takt med att tjänsteavtal blivit allt vanligare samt att IASB och FASB arbetat med att harmonisera sina respektive standarder, IFRS och US GAAP (Marton, Lundqvist & Pettersson, 2018). För att avgöra när en intäkt ska redovisas och till vilket belopp ska enligt IFRS 15 den så kallade femstegsmodellen användas. Steg 1 i modellen handlar om att identifiera kundkontrakt. I steg 2 identifieras distinkta prestationsåtaganden. Steg 3 handlar sedan om att fastställa transaktionspriset och här måste hänsyn tas till både fast och rörlig ersättning samt vad som är troligt att företaget faktiskt erhåller. I steg 4 ska det fastställda transaktionspriset fördelas på de olika prestationsåtagandena som identifierats i steg 2. Avslutningsvis i steg 5 redovisas intäkter när prestationsåtagandet är utfört och transaktionspriset är erhållet (Marton, Lundqvist & Pettersson, 2018).

Femstegsmodellen i IFRS 15 har till skillnad från de tidigare standarderna IAS 11 och 18 ett större fokus på konceptet av kontroll där de tidigare standarderna hade ett större fokus på övergång av

risk och förmåner. Intäkter anses först ha uppkommit enligt IFRS 15 när kontrollen av varan övergått till kunden och därmed företagets prestationsåtagande är utfört. Detta anses vara en av de största skillnaderna jämfört med tidigare standarderna (Lim, Devi & Mahzan, 2015). IFRS 15 definierar kontroll i p.33 som: “förmågan att styra användningen av, och erhålla i stort sett alla återstående fördelar från, tillgången. Kontroll omfattar möjligheten att hindra andra företag från att styra användningen av, och erhålla fördelar från, en tillgång” (FAR, 2020, s.424).

IFRS 15 som intäktsredovisningsstandard är mer principbaserad jämfört med IAS 11 och 18 som ansågs som mer regelbaserade. Därmed ansågs det att professionell bedömning skulle krävas i större utsträckning i bedömningen av uppfyllelse av företags prestationsförpliktelser. En regelbaserad standard, likt det amerikanska regelverket US GAAP, sätter specifika regler som måste följas noggrant för att vara förenliga med regelverket, medan principbaserade regler likt IFRS förlitar sig på subjektiv bedömning av de som förbereder boksluten (Khamis, 2016).

Vid införandet av IFRS 15 förändrades även definitionen på om företaget agerar huvudman eller om man anses som ombud och utför arbete för annans räkning, vilket kan leda till förändring i intäktsredovisningen. Detta är nära relaterat till det förändrade kontrollkonceptet (Lim, Devi & Mahzan, 2015). IFRS 15 innehåller även större krav på upplysningar än IAS 11 och IAS 18 gjorde. Detta då intressenter såsom investerare tidigare haft problem med att förstå sig på vad som räknats som en intäkt (IFRS, 2014).

4.2 Former av retroaktiv övergångsmetod

Vid förstagångstillämpning av IFRS 15 tillät IASB antingen en modifierad retroaktiv tillämpningsmetod eller en full retroaktiv tillämpningsmetod. Vid den fulla retroaktiva tillämpningsmetoden, som definieras i IFRS 15 Bilaga C, p. C3 a, ska ett företag tillämpa standarden “retroaktivt för varje tidigare redovisad rapportperiod enligt IAS 8 *Redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt fel*, med förbehåll för lösningarna i punkt C5” (FAR, 2020, s.456). Vidare tilläts ett företag ett antal praktiska lösningar definierade i C5 vid den fulla retroaktiva metoden såsom att avtal som avslutats innan standarden började tillämpas inte behöver räknas om. Vid den modifierade retroaktiva metoden som definieras i punkt C3 b ska ett företag tillämpa standarden “retroaktivt med den sammanlagda effekten av en

första tillämpning av denna standard redovisad på den första tillämpningsdagen i enlighet med punkterna C7-C8” (FAR, 2020, s.456). Vidare förtydligas det i punkterna C7-C8 att detta ska ske med en justering för ingående balanserad vinst eller annan del i eget kapital för det räkenskapsår som standarden först tillämpas på, och endast på oavslutade avtal.

Vid tillämpning av full retroaktiv metod ska företaget konsekvent lämna upplysningar om praktiska lösningar som använts och kvalitativa bedömningar av den uppskattade effekten av tillämpningen (FAR, 2020). Den fulla metoden justerar och omdefinierar alltså alla presenterade jämförelseårs resultat som om de hade tillämpats med IFRS 15 medan den modifierade retroaktiva metoden endast justerar aktiva kontrakt med kunder där ingen omdefiniering görs av övriga resultat från tidigare år (Khamis, 2016; Trabelsi, 2018; Coetsee, Mohammadali-Haji & van Wyk, 2021). När den modifierade metoden tillämpas måste varje påverkad post i resultaträkningen lämnas upplysning om (Coetsee, Mohammadali-Haji & van Wyk, 2021; FAR, 2020; Trabelsi, 2018).

5. Empiri

5.1. Övergripande företagsinformation

Under övergripande företagsinformation kommer information om huruvida företagen i urvalet bedöms vara större koncerner enligt kriterierna i ÅRL att presenteras samt hur företagen inom branscherna hanterar rörlig ersättning till ledningen.

5.1.1 Klassificering av större koncern

I ÅRL 1:3 p. 6 definieras vad som anses vara en *större* koncern. Paragrafen tar upp att en koncern anses vara större om minst två av tre av följande villkor uppfylls för vart och ett av de senaste två räkenskapsåren. Villkoren är att medelantalet anställda ska överstiga 50 personer, att koncernen har en balansomslutning som uppgår till mer än 40 miljoner kronor och att nettoomsättningen överstiger 80 miljoner kronor.

Entreprenadbranschen

Alla företag förutom ett inom entreprenadbranschen uppfyller samtliga tre krav i 1:3 ÅRL för räkenskapsåren 2017 och 2018 och anses därmed vara större koncerner. För dessa företag varierar medelantalet anställda mellan 37 450 och 71; balansomslutningen rör sig mellan 116 296 och 1 344 miljoner kronor; nettoomsättningen varierar mellan 171 730 och 652 miljoner kronor. Endast Amhult 2 anses inte vara en större koncern, då inget av villkoren uppfylls under räkenskapsåren 2017 och 2018.

Telekom/IT-branschen

Inom telekom/IT-branschen anses alla koncerner i urvalet vara större. Enbart Ovzon uppfyllde endast två av tre av villkoren, där medelantal anställda uppgick till endast 19, men klassas enligt lagen likväl som en större koncern då resterande kriterier är uppfyllda. Omsättningen i urvalet varierar mellan 210 838 och 207,9 miljoner kronor; antal anställda mellan 97 843 och 19 personer; balansomslutningen mellan 268 761 och 131,2 miljoner kronor.

Detaljhandeln

Alla tre företagen i urvalet inom detaljhandeln uppfyller villkoren i ÅRL 1:3 och klassificeras som större koncerner. Omsättningen i urvalet varierar mellan 210 400 och 850 miljoner kronor; balansomslutningen rör sig mellan 118 790 och 336; medeltalet anställda varierar mellan 123 283 och 366.

5.1.2 Rörlig ersättning till ledningen

Här presenteras information huruvida företagsledningen har rörlig ersättning, vad den rörliga ersättningen baseras på och om denna är kopplad till någon form av resultat.

Entreprenadbranschen

Majoriteten av företag inom entreprenadbranschen oavsett val av övergångsmetod har någon form av rörlig form av ersättning till ledningen. Hos Skanska baseras den rörliga ersättningen på hur väl olika mål uppfylls, där ersättningen grundas på resultat efter finansiella poster. Koncernledningen hos Peab har rörliga ersättningar som baseras på lönsamheten samt andra verksamhetsmål. När det kommer till NCC har koncernledningen möjlighet till rörlig ersättning. Vad ersättningen baseras på framgår inte lika tydligt, enbart att den bygger på ekonomiska mål och att lönsamheten till stor del är avgörande. Såväl Magnolia Bostad som SSM Holding använder också rörlig ersättning. Magnolia Bostad baserar ersättningen på bolagets resultat och individuella mål, medan SSM Holding använder rörelseresultatet. Även Bonava, Balco Group och Instalco har rörlig ersättning. Bonava har långsiktiga incitamentsprogram där rörelseresultatet eller avkastningen på sysselsatt kapital tillsammans med vinst per aktie används som bas. Balco Group och Instalco talar i sina årsredovisningar bara om att den rörliga ersättningen kan baseras på olika resultatmål. Serneke Group och Amhult 2 erbjuder inte rörlig ersättning.

Telekom/IT-branschen

När det gäller rörlig ersättning inom telekom/IT-branschen har alla företag förutom Telia någon form av rörlig ersättning. Den rörliga ersättningen till koncernledningen i Ericsson utgår från konkreta verksamhetsmål som inkluderar finansiella och operativa mål samt mål för medarbetarengagemang. Tele2 tillämpar rörlig ersättning till koncernledningen som baseras på prestation i relation till fastställda mål som relateras till företagets resultat och enskilda

befattningshavares prestationer. Även Dustin Group tillämpar rörlig ersättning till ledande befattningshavare där ersättningen baseras på uppfyllande av finansiella resultat såsom vinst, finansiell effektivitet, omsättning samt ett antal icke-finansiella mål. Hos Sinch baseras rörlig ersättning på verksamhetsmål och mäts mot fördelade finansiella prestationsmål och i viss mån icke-finansiella mål. Invisio nämner enbart att rörlig ersättning baseras på fastställda mål och det mätbara utfallet av dessa. Ovzon nämner också att rörlig ersättning grundas på resultatmål, men inte vad för mål som förekommer. Att rörlig ersättning förekommer för ledningen på Alcadon Group framgår av årsredovisningen, men inget om vad den baseras på.

Detaljhandeln

Alla företagen erbjuder möjligheter till rörlig ersättning för ledningen. I H&M är den rörliga ersättningen kopplad till företagets finansiella mål och hållbarhetsmål, där de finansiella målen kan innefatta resultat och omsättningsmål. Även Clas Ohlson grundar sin ersättning på finansiella mål, men såväl individuella mål. Inom Rizzo Group (tidigare Venue Retail Group) används också finansiella och individuella mål, men även rörelseresultatet jämfört med budget används som ett sätt att avgöra om rörlig ersättning ska utgå.

5.2 Redovisningseffekter

Redovisningseffekter är den första effekten Napier och Stadler tar upp och den kan delas in i tre deffekter. Dessa effekter består av förändringar av intäktsredovisningen, förändringar i upplysningar samt förändringar i presentationen.

5.2.1 Förändringar i intäktsredovisningen och dess mått

Förändringar kring intäktsredovisningen har studerats genom att tre huvudsakliga tal beräknats utifrån Napier och Stadlers (2020) formulering; ΔRE vilket är skillnaden i balanserat resultat, ΔR som tittar på skillnaden i intäkter och ΔP som står för skillnaden i vinst. ΔRE beräknas genom skillnaden i IB balanserad vinst mellan åren då IAS 11/18 och IFRS 15 tillämpats dividerat med IB eget kapital under tillämpningsåret av IFRS 15. ΔR beräknas genom att skillnaden i intäkter mellan åren där IAS 11/18 och IFRS 15 använts divideras med intäkterna utifrån IFRS 15. ΔP beräknas genom att skillnaden i årets resultat mellan åren där IAS 11/18 och IFRS 15 tillämpas

divideras med intäkterna utifrån IFRS 15. För att se underlaget till beräkningarna hänvisas läsare till bilaga 4. Valet av dessa tre tal berodde på att de mäter effekter på tre olika nivåer som införandet av IFRS 15 kan tänkas ha påverkat.

Entreprenadbranschen

Av tio granskade företag inom entreprenadbranschen uppger sju av företagen att implementeringen av IFRS 15 inte skulle få någon väsentlig påverkan på redovisningen. Tre företag har identifierat att tidpunkten för intäkterna kommer att förändras, där alla har tillämpat full retroaktiv övergångsmetod. Ytterligare tre företag tillämpade full retroaktiv övergångsmetod, de ansåg dock inte påverkan vara väsentlig. Detsamma gällde resterande fyra företag som tillämpade modifierad retroaktiv övergångsmetod (se bilaga 3).

Tabell 1: Sammanställning förändring i intäktsredovisningen, entreprenadbranschen, sorterat efter omsättning.

Företag	Övergångsmetod	ΔRE	ΔR	ΔP
Skanska	Full	0.00%	0.00%	0.00%
NCC	Full	-6.76%	-0.31%	-0.24%
Peab	Full	-0.29%	-0.22%	0.02%
Bonava	Modifierad	0.00%	0.00%	0.00%
Serneke Group	Modifierad	0.00%	0.00%	0.00%
Instalco	Modifierad	0.00%	0.00%	0.00%
Balco Group	Modifierad	-0.80%	-2.06%	0.00%
Magnolia Bostad	Full	0.00%	0.51%	0.51%
SSM Holding	Full	-28.09%	31.52%	6.58%
Amhult 2	Full	0.00%	0.00%	0.00%

Skanska som är störst i urvalet är ett av de företag som använt full retroaktiv övergångsmetod, men även påtalat att tillämpningen av IFRS 15 inte får några väsentliga effekter på redovisningen. Utifrån tabell 1 kan det utläsas att övergången inte haft några effekter på någon av måtten för företaget. NCC, som är det andra största företaget, tillämpade också full retroaktiv övergångsmetod. De påtalade att IFRS 15 skulle få effekter på vissa intäktsströmmar. Det kan utläsas i tabell 1 att NCC:s samtliga mått påverkades negativt. Ett annat företag som tillämpat full retroaktiv övergångsmetod och som likt Skanska inte heller ansåg att IFRS 15 fick några väsentliga

effekter är Peab. I Peabs fall kunde det dock utläsas förändringar i samtliga mått som undersökts. Förändringarna var generellt små, där intäkterna och balanserat resultat försämrades medan vinsten däremot förbättrades (se tabell 1).

Fyra företag, Bonava, Serneke Group, Instalco samt Balco Group, använde alla modifierad retroaktiv övergångsmetod. Alla företag förutom Balco Group uttrycker i sina årsredovisningar att övergången till IFRS 15 inte fick några effekter på varken ingående balans av balanserat resultat, intäkter eller årets resultat, vilket kan utläsas i tabell 1. Balco Group var det enda företaget som påverkades bland de som valt modifierad metod, där balanserad vinst och intäkter påverkades negativt medan årets resultat var oförändrat (se tabell 1).

De tre sista företagen inom entreprenadbranschen som tillämpade full retroaktiv övergångsmetod är Magnolia Bostad, SSM Holding samt Amhult 2. Magnolia Bostad lyfte i sin årsredovisning att IFRS 15 skulle påverka tidpunkten för intäktsredovisningen och att det fick effekter på 2017 års siffror, där dessa kan utläsas i tabell 1. SSM Holding upplevde också positiva effekter på intäkterna och årets resultat, däremot påverkades deras balanserade resultat negativt med 28,09% (se tabell 1). För Amhult 2 kunde inga effekter på något av måtten utläsas (se tabell 1).

Telekom/IT-branschen

Utav de åtta företag som studerats inom telekom/IT-branschen tillämpade fem full retroaktiv tillämpningsmetod och tre modifierad retroaktiv metod, se tabell 2. Samtliga företag som tillämpat modifierad retroaktiv metod och ett företag som tillämpat full retroaktiv metod (Invisio) hävdade att standarden var förenlig med tidigare redovisningsprinciper och menade att IFRS 15 inte skulle få väsentlig påverkan på deras finansiella tal.

Tabell 2: Sammanställning förändring i intäktsredovisningen, telekom/IT-branschen, sorterat efter omsättning

Företag	Övergångsmetod	ΔRE	ΔR	ΔP
Ericsson	Full	-2.67%	1.98%	1.28%
Telia Company	Full	1.14%	-0.10%	0.12%
Tele2	Full	0.03%	-16.58%	1.71%
Dustin Group	Full	0.00%	0.00%	0.00%
Sinch	Modifierad	0.00%	0.00%	0.00%
Alcadon Group	Modifierad	0.00%	0.00%	0.00%
Invisio	Full	0.00%	0.00%	0.00%
Ovzon	Modifierad	0.00%	0.00%	0.00%

Ericsson som är det största företaget inom telekom/IT-branschen anmärkte i sin årsrapport för 2018 att tillämpningen av IFRS 15 ledde till en minskning med 3,3 miljarder kronor av eget kapital före skatt, vilket även reflekteras i förändring av balanserad vinst där de redovisade värdena minskade (se tabell 2). Detta hänförs till att IFRS 15 hade fått effekt genom omklassificeringar och omperiodiseringar av intäkter och kostnader. Vid övergången resulterade värderingen även i en ökning av intäkter och årets resultat, se tabell 2. Full retroaktiv metod använde även Telia som är näst störst inom branschen. Det visade sig att IFRS 15 haft en marginell skillnad på redovisade värden på intäkterna med -0,10% (se tabell 2). Redovisat balanserat resultat samt årets resultat ökade däremot marginellt (se tabell 2).

Tele2 är företaget med tredje störst omsättning i urvalet från branschen och de tillämpande också full retroaktiv övergångsmetod. I årsredovisningen för 2018 hävdade företaget att standarden var i linje med tidigare redovisningsprinciper med undantag från vissa justeringar. Förändringar som gjordes avsåg främst förändrad ombud/huvudmansdefinition vilket gjorde att Tele2 vid återförsäljning av hårdvara ansågs ombud. Detta resulterade i sin tur i minskad nettoomsättning med 16,58% (se tabell 2), dock påverkade detta enligt företaget inte rörelseresultatet nämnvärt, vilket också går att utläsa i tabell 2. Tele2 nämnde även att en påföljd av standarden var att intäkter omperiodiserades beroende på om det rörde sig om utrustning eller tjänster, samt att en del kostnader omperiodiserades. Vid beräkning av standardens effekt på vinst visades en mindre

positiv effekt och skillnaden i balanserad vinst var obetydlig med en skillnad på 0,03% (se tabell 2).

Dustin Group tillämpade också full retroaktiv tillämpning. I all väsentlighet stämmer intäktsredovisningen överens med tidigare redovisningsprinciper, hävdar företaget, vilket beräkningarna av effekterna också tyder på (se tabell 2). Invisio är det enda bland de mindre företagen i urvalet som tillämpat full retroaktiv övergångsmetod. Likt Dustin Group var Invisios tidigare redovisningsprinciper förenliga med IFRS 15 och inga väsentliga effekter upplevdes på något av måtten (se tabell 2).

Resterande företag i urvalet såsom Sinch, Alcadon Group samt Ovzon tillämpade modifierad retroaktiv metod. Dessa företag uppvisade ingen omräkningsskillnad för något av måtten (se tabell 2). Sinch påtalade även att IFRS 15 inte hade någon effekt på företagets intäktsredovisning då den stämmer överens med tidigare redovisningsprinciper och därav inte har fått någon effekt.

Detaljhandeln

Inom detaljhandeln har tre företag med olika inriktningar granskats utifrån deras årsredovisningar. Clas Ohlson och H&M använde sig av den modifierade retroaktiva metoden för övergången till IFRS 15 medan det tredje företaget Rizzo Group valde att använda sig av full retroaktiva metod. Inget av företagen i urvalet noterade emellertid någon väsentlig påverkan av IFRS 15 i sina årsredovisningar. Det går heller inte att se någon förändring i företagets ingående balanserade vinster, intäkter eller årets resultat (se tabell 3).

Tabell 3: Sammanställning förändring i intäktsredovisningen, detaljhandeln, sorterat efter omsättning.

Företag	Övergångsmetod	ΔRE	ΔR	ΔP
H&M	Modifierad	0.00%	0.00%	0.00%
Clas Ohlson	Modifierad	0.00%	0.00%	0.00%
Rizzo Group	Full	0.00%	0.00%	0.00%

5.2.2 Upplysningseffekter

För att studera upplysningseffekterna har antalet sidor med upplysningar kopplade till intäkter i företagens årsredovisningar räknats året innan IFRS 15 implementerades samt under implementeringsåret. De kommentarer om intäkter som finns under allmänna redovisningsprinciper och värderingar har inte ingått i beräkningarna. Detta då dessa upplysningar är mer generella och inte ansetts påverkas direkt av införandet av IFRS 15. Mängden noter räknades med hjälp av uppskattningar och vid osäkerhet avrundades de neråt. Vid bedömningen användes tiondelar, åttondelar, sjättedelar, femtedelar, fjärdedelar, tredjedelar och halvor för att dela in sidorna. I tabellerna presenteras andelarna i decimalform. Antalet sidor är alltså en subjektiv bedömning och kan göras på flera olika sätt, vilket måste beaktas. Själva innehållet i upplysningarna studerades också för att avgöra upplysningseffekterna. Innehållet studerades genom att undersöka vad själva upplysningarna tog upp för information och om det skett någon förändring.

Entreprenadbranschen

Minst fyra företag inom entreprenadbranschen nämner att övergången kan få effekt på tilläggsupplysningarna genom IFRS 15:s utökade upplysningskrav (se bilaga 3).

Tabell 4: Sammanställning upplysningseffekter, entreprenadbranschen, sorterat efter omsättning.

Företag	Övergångsmetod	Antal sidor IAS 11/18	Antal sidor IFRS 15	Förändring
Skanska	Full	0.5	0.5	0
NCC	Full	0.16	1	0.83
Peab	Full	0.83	3.5	2.67
Bonava	Modifierad	0	0.33	0.33
Serneke Group	Modifierad	0.16	0.5	0.34
Instalco	Modifierad	0.4	0.16	-0.24
Balco Group	Modifierad	0.2	0.25	0.05
Magnolia Bostad	Full	3.2	3.5	0.3
SSM Holding	Full	0.2	2	1.8
Amhult 2	Full	0.125	0.125	0

Skanska påtalade inför tillämpningen att IFRS 15 ställer större krav gällande upplysningarna. Antalet sidor med upplysningar gällande intäktsredovisning påverkades dock inte mellan årsredovisningen 2017 och 2018 i deras fall (se tabell 4). Däremot finns det skillnader i vad för information noterna innehåller. I årsredovisningen för 2017 fördelas intäkterna på olika intäktslag, vilket inte förekommer i årsredovisningen för 2018. En annan skillnad är att i årsredovisning för 2018 presenteras förväntade intäkter av återstående prestationsåtaganden inom de olika verksamhetsgrenarna. Vidare presenteras upplysningarna och intäktsredovisningen i sin helhet på liknande sett innan och efter implementeringen av IFRS 15. Peab poängterade också att IFRS 15:s upplysningskrav skulle påverka noterna. Mängden noter gällande intäktsredovisning ökade (se tabell 4) och information om återstående prestationsåtgärder, samt hur Peab bedömer att intäkter ska redovisas över tid eller vid en viss tidpunkt utvecklades. Genom granskningen av NCC:s årsredovisningar kunde det identifieras att mängden upplysningar gällande intäkter ökade, vilket kan ses i tabell 4. Informationen i upplysningarna förändrades även genom att det efter tillämpningen av IFRS 15 framgick om framtida förväntade intäkter skulle redovisas vid ett tillfälle eller över en tidsperiod. Även upplysningarna för de tre sista entreprenadföretagen som använde full retroaktiv metod påverkades, om än marginellt. För Magnolia Bostad ökade antalet notsidor med 0,3 sidor (se tabell 4), där den nya information innefattade vilka intäkter som grundade sig på avtal med kunder. I SSM Holdings fall ökade upplysningarna med över 1,5 sida (se tabell 4) och innehållet utökades till att även inkludera återstående prestationsåtaganden och avtalskulder. I Amhult 2:s fall syntes det inte någon förändring i mängden eller innehållet i upplysningarna.

Gemensamt för de fyra resterande företagen som tillämpade modifierad retroaktiv metod, är att implementeringen av IFRS 15 innebar en ökning av upplysningar kring intäkter, med undantag för Instalco som uppvisade en minskning i upplysningar. Bland de tre som fått ökning varierar denna mellan 0,05 sidor och en tredjedels sida, vilket kan utläsas i tabell 4. Utöver ökad mängd upplysningar, förändrades även upplysningarna gällande innehållet. Innehållsförändringarna som uppdagades vid granskning av företagens årsredovisningar var liknande tidigare nämnda förändringar, som tidpunkt för när intäkter anses realiserade och återstående prestationsåtaganden.

Telekom/IT-branschen

Inom Telekom/IT-branschen förekom det också förändringar kring upplysningarna.

Tabell 5: Sammanställning upplysningseffekter, telekom/IT-branschen, sorterat efter omsättning.

Företag	Övergångsmetod	Antal sidor IAS 11/18	Antal sidor IFRS 15	Förändring
Ericsson	Full	0.1	1.6	1.5
Telia Company	Full	1.5	2.75	1.25
Tele2	Full	2.5	2	-0.5
Dustin Group	Full	0.16	0.16	0
Sinch	Modifierad	0.25	1	0.75
Alcadon Group	Modifierad	0.2	0.2	0
Invisio	Full	0.16	0.16	0
Ovzon	Modifierad	0.33	0.33	0

IFRS 15:s påverkan på upplysningarna i Ericssons årsredovisning innebär att dessa förändras med en ökning på 1,5 sida (se tabell 5). Telia hävdar i årsredovisningen för 2018 att upplysningar förväntas öka då större upplysningskrav vid tillämpningen gällande fördelning av intäkter på kategorier där belopp, tidpunkt och osäkerheter avseende intäkter ska lämnas. Från årsrapporterna 2017 till 2018 ökade antal sidor upplysningar med 1,25 sidor, vilket kan utläsas i tabell 5. Även Sinch noterade de utökade upplysningskraven kopplade till IFRS 15 där deras upplysningar ökade med cirka 0,75 sidor (se tabell 5). Dustin Group tog också upp att standarden innebär en ökning av finansiella upplysningar, dock kunde ingen ökning utläsas (se tabell 5). Likaså kunde ingen förändring ses hos Invisio, Alcadon Group och Ovzon, vilket kan ses i tabell 5. Upplysningarna mellan 2017–2018 årsredovisningar minskade dock för Tele2 med en halv sida (se tabell 5).

Detaljhandeln

Både H&M och Clas Ohlson lyfter i sina årsredovisningar för året innan implementeringen de större upplysningskraven som IFRS 15 innebär. Detta var dock ej något som märktes av i följande årsredovisningar. Detsamma gäller Rizzo Group, mängden upplysningar har inte påverkats av implementeringen av IFRS 15 (se tabell 6). Innehållsmässigt utvecklades inte heller information i årsredovisningar och presentationen av materialet var samma över åren.

Tabell 6: Sammanställning upplysningseffekter, detaljhandeln, sorterat efter omsättning.

Företag	Övergångsmetod	Antal sidor IAS 11/18	Antal sidor IFRS 15	Förändring
H&M	Modifierad	0.5	0.5	0
Clas Ohlson	Modifierad	0.16	0.16	0
Rizzo Group	Full	0.25	0.25	0

5.2.3 Presentationseffekter

Presentationseffekter, som är den sista redovisningseffekten, analyserades genom att undersöka hur material kopplat till intäkter i årsredovisningarna förändrats. Alltså om uppställningen av rapporterna har förändrats eller om upplysningarna presenteras på något annorlunda sätt. Det är enbart Ericsson och Skanska i hela urvalet som i årsredovisningen lyfter att IFRS 15 påverkat hur information presenteras. Ericsson nämner att de oklassificerade kundfordringar som kontraktstillgångar och förutbetalda intäkter, förskott från kunder inom kortfristiga skulder som kontraktsskulder efter IFRS 15 infördes. Skanska tar upp att avtalsskulder och en del övriga rörelseskulder förflyttas till kortfristiga avsättningar.

5.3 Verkliga effekter

Verkliga effekter är den andra formen av effekter enligt Napier och Stadler och innebär att företag agerar annorlunda i en given situation jämfört med innan IFRS 15 infördes. Det kan delas in i fyra effekter, implementeringskostnader, avtalsförändringar, beteendeförändringar samt förändringar i utdelningar.

5.3.1 Implementeringskostnader

För att analysera det som benämns implementeringskostnader undersöktes utvecklingen av revisionsarvodet mellan perioden IFRS 15 började tillämpas och två räkenskapsår tidigare. Detta för att revisionsarvodet kan påverkas av att man tar in specialister för att få råd eller utlåtande om huruvida övergången till IFRS 15 har hanterats korrekt. Vidare användes respondentintervjuerna i avsnitt 5.5 också för att få insyn gällande implementeringskostnader.

Entreprenadbranschen

Revisionsarvodet för företagen inom entreprenadbranschen har påverkats över åren i anslutning till övergången till IFRS 15, vilket kan ses i tabell 7 nedan.

Tabell 7: Sammanställning förändring revisionsarvode för företag inom entreprenadbranschen, sorterat efter omsättning.

Företag	Övergångs metod	2 år innan IFRS 15 (tkr)	1 år innan IFRS 15 (tkr)	Året IFRS 15 införs (tkr)	% Förändring mellan 2 år och 1 år innan	% Förändring mellan 1 år innan och året IFRS 15 infördes
Skanska	Full	61000	58000	58000	-4.92%	0.00%
NCC	Full	19000	15000	19000	-21.05%	26.67%
Peab	Full	17000	17000	19000	0.00%	11.76%
Bonava	Modifierad	7000	7000	7000	0.00%	0.00%
Serneke Group	Modifierad	5000	2000	3000	-60.00%	50.00%
Instalco	Modifierad	8000	12000	10000	50.00%	-16.67%
Balco Group	Modifierad	1504	4453	2508	196.08%	-43.68%
Magnolia Bostad	Full	2200	7200	4600	227.27%	-36.11%
SSM Holding	Full	3000	3900	4100	30.00%	5.13%
Amhult 2	Full	175	372	279	112.57%	-25.00%

För Skanska förändrades revisionsarvodet mellan 2016 och 2017 med -4,92%, medan det i NCC:s fall förekom en minskning mellan 2016–2017 och sedan en ökning mellan 2017 och 2018. Även Peab hade en ökning mellan 2017 och 2018. Däremot varierande inte Peabs revisionsarvode mellan 2016–2017. För Magnolia Bostad och Amhult 2, som också tillämpade full retroaktiv metod, förekom en ökning av arvodet mellan 2016 och 2017, samt en minskning från 2017 till 2018. Även SSM Holding hade en ökning 2016–2017, de hade dock även en ökning mellan 2017 och 2018.

Bonava hade ingen förändring alls över åren medan Serneke Group först minskade arvodet mellan 2016–2017, för att sedan öka det från 2017 till 2018. Instalco och Balco Group uppvisar motsatsen i relation till Serneke Group, eftersom de först hade en ökning och sedan en minskning 2017–2018.

Telekom/IT-branschen

Inom telekom/IT-branschen förändrades också revisionsarvodet över åren innan och det året IFRS 15 började tillämpas, se tabell 8.

Tabell 8: Sammanställning förändring revisionsarvode för företag inom telekom/IT-branschen, sorterat efter omsättning.

Företag	Övergångs- metod	2 år innan IFRS 15 (tkr)	1 år innan IFRS 15 (tkr)	Året IFRS 15 införs (tkr)	% Förändring mellan år 2 och 1 innan	% Förändring mellan 1 år innan och året IFRS 15 infördes
Ericsson	Full	148000	135000	141000	-8.78%	4.44%
Telia Company	Full	112000	118000	145000	5.36%	22.88%
Tele2	Full	13000	14000	124000	7.69%	785.71%
Dustin Group	Full	4100	4700	5000	14.63%	6.38%
Sinch	Modifierad	9600	6591	4895	-31.34%	-25.73%
Alcadon Group	Modifierad	655	777	1013	18.63%	30.37%
Invisio	Full	1400	600	700	-57.14%	16.67%
Ovzon	Modifierad	424	2324	3217	448.11%	38.43%

Arvodet ökade från 2016 till 2017, alltså två och ett år innan, för Telia, Tele2, Dustin Group, Alcadon Group och Ovzon. Där Telia, Tele2 och Dustin Group tillämpade full retroaktiv metod, medan Ovzon och Alcadon Group valt modifierad retroaktiv metod. För Ericsson som valt full retroaktiv metod, samt Sinch och Invisio som tillämpat modifierad metod sjönk arvodet istället mellan 2016 och 2017. Från 2017 till 2018 ökade däremot alla företagens revisionsarvode förutom för Sinch som även då hade en minskning i arvodet. Tele2s stora förändring mellan 2017 och 2018 beror dock på fusionen med Comhem.

Detaljhandeln

Förändringar i revisionsarvodet förekommer också inom detaljhandeln, vilket kan ses i tabell 9.

Tabell 9: Sammanställning förändring revisionsarvode för företag inom detaljhandeln, sorterat efter omsättning.

Företag	Övergångsmetod	2 år innan IFRS 15 (tkr)	1 år innan IFRS 15 (tkr)	Året IFRS 15 införs (tkr)	% Förändring mellan år 2 och 1 innan	% Förändring mellan 1 år innan och året IFRS 15 infördes
H&M	Modifierad	47100	58100	63000	23.35%	8.43%
Clas Ohlson	Modifierad	2500	2800	2700	12.00%	-3.57%
Rizzo Group	Full	672	1141	1045	69.79%	-8.41%

Det som kan utläsas från tabellen är att H&Ms kostnader för revision ökade mellan alla åren. För Clas Ohlson och Rizzo Group ökade däremot arvodet bara mellan två år innan och ett år innan IFRS 15 implementerades. Arvodet minskade sedan mellan ett år innan och året IFRS började användas för Clas Ohlson och Rizzo Group.

5.3.2 Avtalsförändringar

Avtalsförändringar har framförallt undersökts genom respondentintervjuerna, vilka presenteras i avsnitt 5.5, men till viss del har årsredovisningarna också studerats. Detta för det ansågs lämpligt att hantera effekterna genom personlig kommunikation, samt att årsredovisningar, pressmeddelande och bokslutskommunikéer inte innehöll särskilt mycket information gällande avtal.

Få företag i hela urvalet antydde i sina årsredovisningar att avtal med kunder påverkats av IFRS 15, bara Dustin Group och Tele2 tog upp specifika förändringar. Dustin Group nämner att på grund av standarden agerar företaget huvudman inom vissa avtal medan de i andra fall agerar ombud. De lyfter även att det sker en förändring gällande bedömning av hårdvara och tjänster i periodisering av intäkterna. Även Tele2 tog upp förändringen av definitionen av ombud/huvudman vilket gjorde att Tele2 vid återförsäljning av hårdvara ansågs ombud istället för huvudman.

5.3.3 Beteendeförändringar

Beteendeförändringar studerades enbart genom respondentintervjuerna, se avsnitt 5.5. Detta för att det ansågs lämpligt att hantera de effekterna genom personlig kommunikation, samt att årsredovisningar, pressmeddelande och bokslutskommunikéer inte innehöll information som på ett övergripande sätt kunde användas för att mäta detta.

5.3.4 Utdelningseffekter

Det som benämns som utdelningseffekter har undersökts utifrån årsredovisningar samt respondentintervjuer. Det undersöktes genom att studera hur stor utdelning företagen gett sina aktieägare året innan och året för implementeringen av IFRS 15. Fokus har varit på hur stor utdelningen varit i relation till årets resultat, då det ansågs vara ett bra sätt att se om förändringar förekommit med hänsyn till att utdelningen i hög grad påverkas av resultatet. Självklart beaktades det i analysen att andra faktorer än IFRS 15 kan påverkat utdelningsnivåerna.

Entreprenadbranschen

När det gäller utdelningar varierar det en del gällande policy och utdelningar mellan företagen inom entreprenadbranschen, vilket kan ses i tabell 10.

Tabell 10: Sammanställning utdelning i relation till årets resultat, entreprenadbranschen, sorterat efter omsättning.

Företag	Övergångsmetod	Utdelning i relation till årets resultat 1 år innan	Utdelning i relation till årets resultat året IFRS 15 infördes
Skanska	Full	69%	63%
NCC	Full	89%	-
Peab	Full	58%	59%
Bonava	Modifierad	40%	44%
Serneke Group	Modifierad	29%	0%
Instalco	Modifierad	30%	30%
Balco Group	Modifierad	57%	54%
Magnolia Bostad	Full	25%	0%
SSM Holding	Full	0%	0%
Amhult 2	Full	0%	0%

Gällande de företag som tillämpat full retroaktiv metod har Skanska till exempel som policy att dela ut mellan 40–70% av årets resultat, vilket gjordes både 2017 och 2018 där förändringen mellan åren var marginell, vilket kan ses i tabell 10. Peabs utdelningspolicy är istället att dela ut minst 50% av årets resultat, vilket gjordes såväl 2017 som 2018 och även de hade marginell förändring (se tabell 10). I NCC:s fall gjordes en utdelning motsvarande 89% av årets resultat för 2017, medan det 2018 delades ut 432 miljoner kronor trots en förlust under året. Magnolia Bostad hade däremot en utdelning motsvarande 25% av årets resultat 2017 (se tabell 10), medan ingen utdelning lämnades 2018 vilket hänvisades till att resultatet hade varit sämre än tidigare år. Vidare hade både SSM Holding och Amhult 2 utdelningar på 0 kronor både 2017 och 2018, där båda hänvisar till stora investeringar eller projekt som anledning till att ingen utdelning har gjorts.

Gällande utdelningen för de fyra företag som använde modifierad retroaktiv metod var utdelningen i relation till årets resultat nästan lika stor mellan åren 2017 och 2018 för alla bolagen, vilket kan utläsas i tabell 10. Bara Serneke Group hade en större förändring då de inte gjorde en utdelning 2018, vilket hänvisas till att de skulle hantera sin projektportfölj.

Telekom/IT-branschen

Inom telekom/IT-branschen existerar också variationer i utdelningspolicyn och det förekommer skillnader mellan utdelningarna ett år innan och året IFRS 15 infördes, se tabell 11.

Tabell 11: Sammanställning utdelning i relation till årets resultat, telekom/IT-branschen, sorterat efter omsättning.

Företag	Övergångsmetod	Utdelning i relation till årets resultat 1 år innan	Utdelning i relation till årets resultat året IFRS 15 infördes
Ericsson	Full	-	-
Telia Company	Full	81%	85%
Tele2	Full	-	-
Dustin Group	Full	78%	75%
Sinch	Modifierad	0%	0%
Alcadon Group	Modifierad	-	-
Invisio	Full	42%	64%
Ovzon	Modifierad	0%	0%

För Ericsson minskade de totala utdelningarna mellan de berörda åren 2017–2018 med 4%, dock var utdelning per aktie oförändrad. Vad utdelningarna motsvarar i relation till årets resultat nämner inte Ericsson. Telia som har en utdelningspolicy som säger att 80% av fritt kassaflöde av kvarvarande verksamhet ska delas ut ökade utdelningen med 4 procentenheter från 2017 till 2018 (se tabell 11), vilket förklaras av att utdelning per aktie ökade. Telia framhåller emellertid att de under 2018 återköpte en del aktier, vilket gjorde att totala summan utdelning blev något mindre medan eget innehav av aktier ökade. Tele2 har också en utdelningspolicy på 80% av fritt kassaflöde men minskade istället den totala summan utdelning mellan åren 2017–2018. Detta kan förklaras av att likt Telia så hade Tele2 mandat att under 2018 återköpa 10% av aktiekapitalet. Hur detta står sig i relation till årets resultat framgår inte. Utdelningspolicyen i Dustin Group ligger på 70% av årets resultat, vilket uppfylls båda åren dock minskade utdelningen mellan 2017/2018 och 2018/2019 (se tabell 11).

Sinch har en utdelningspolicy på 30% av resultatet, dock gjordes ingen utdelning under åren 2017–2018, vilket framgår av tabell 11. Detta hänför sig till att företaget går igenom en fas där överskott av kapital återinvesteras för ytterligare tillväxt. Invisios utdelningspolicy är att mellan 25% och 50% av vinst efter skatt ska delas ut, där utdelningen 2017 motsvarande 42% medan det 2018 motsvarade 64% (se tabell 11). Alcadon Group har ingen utdelningspolicy men framhåller att utdelning ska vara försvarlig med hänsyn till verksamhetens omfattning och risk, men hur stor del av årets resultat det motsvarar nämns inte. Även Ovzon framhåller i sina årsredovisningar att ingen utdelningspolicy finns och inga utdelningar har gjorts då företaget befinner sig i en tillväxtfas.

Detaljhandeln

När det gäller företagens utdelningar ett år innan IFRS 15 infördes och året IFRS 15 började tillämpas finns det också skillnader mellan företagen inom detaljhandeln, se tabell 12.

Tabell 12: Sammanställning utdelning i relation till årets resultat, detaljhandeln, sorterat efter omsättning.

Företag	Övergångsmetod	Utdelning i relation till årets resultat 1 år innan	Utdelning i relation till årets resultat året IFRS 15 infördes
H&M	Modifierad	127.5%	120%
Clas Ohlson	Modifierad	115%	573%
Rizzo Group	Full	0%	0%

Rizzo Group har inte haft någon utdelning under någon av perioderna, med hänvisning till företagets resultatutveckling. H&M har däremot gjort utdelningar på 120% av årets resultat året IFRS 15 infördes och året innan delades 127,5% ut (se tabell 12). Clas Ohlson som har som mål att dela ut hälften av årets resultat delade 2018/2019 ut 573% av vinsten och perioden innan delades 115% av årets resultat ut, vilket syns i tabell 12. Förklaringen till ökningen, var att man ville hålla utdelning per aktie på samma nivå trots lägre resultat.

5.4 Informationseffekter

Informationseffekter är den tredje typen av effekt som Napier och Stadler tar upp i sin studie. För att undersöka dessa har de valda företagens hemsidor, exempelvis genom pressmeddelande och bokslutskommunikéer, studerats för att undersöka hur de förmedlar information till sina intressenter. Valet av att studera hemsidor för att se hur informationen förmedlades berodde på att information till intressenter angående effekterna av IFRS 15 kan ha förmedlats på ett annat sätt än genom årsredovisningarna. Vidare användes respondentintervjuerna (se avsnitt 5.5) för att undersöka den interna och externa användarförståelsen. Här grundades valet att enbart använda intervjuerna på att information om hur medarbetare eller intressenter uppfattat övergången till IFRS 15 inte förmedlas via officiella företagsdokument.

5.4.1 Hur effekter förmedlas till intressenter

Sättet företag förmedlar förändringar kan ske på olika sätt, bland annat genom företagens hemsidor, pressmeddelande samt bokslutskommunikéer.

Entreprenadbranschen

Utifrån att ha granskat entreprenadföretagens hemsidor framkommer det att företagen framförallt lämnar information om IFRS 15 till intressenter i sina årsredovisningar och bokslutskommunikéer, där informationen i stort är densamma. Bara NCC och Peab lämnar information på andra sätt, där NCC publicerade ett pressmeddelande där jämförelsesiffrorna för 2017 hade räknats om utifrån IFRS 15. Överlag är informationen densamma som presenteras i årsredovisningarna och bokslutskommunikéerna. I Peabs fall upprättades en subflik på hemsidan där information kring förändrade IFRS standarder presenteras. Precis som i NCC:s fall är det i huvudsak samma information som presenteras i årsredovisningarna och i bokslutskommunikéerna.

Telekom/IT-branschen

Sättet som företagen informerade intressenter om IFRS 15:s effekter gjordes överlag på ett enhetligt sätt inom telekom/IT-branschen. Samtliga företag hade tillgodosett information om effekterna direkt i årsredovisningarna för åren 2017–2018. Ericsson lämnade information gällande IFRS 15:s effekter på redovisningen i form av ett pressmeddelande i mars 2018 som publicerades på hemsidan. För sex av företagen presenteras informationen om IFRS 15 i form av bokslutskommunikéer, som antingen begränsat eller utförligt beskriver dess effekter, vilket i stort överensstämmer med det som återfinns i årsrapporterna för de berörda åren. Dustin Group, som har brutet räkenskapsår presenterar även standardens effekter i en delårsrapport för Q3 17/18, men ingen bokslutskommuniké för företaget återfinns.

Detaljhandeln

Företagen inom detaljhandeln presenterar framförallt information om effekterna av övergången till IFRS 15 via sina årsredovisningar. H&M och Clas Ohlson presenterar även mindre omfattande information i bokslutskommunikéer, där informationen i stort är densamma som i årsredovisningarna. För Rizzo Group återfinns inget annat än årsredovisningar.

5.5 Respondentintervjuer

Respondentintervjuer har genomförts med fyra företagsrepresentanter från två av branscherna, två företag från entreprenadbranschen, Magnolia Bostad och Balco Group, och två företag från telekom/IT-branschen, Invisio och Telia.

5.5.1 Koncernredovisningschef på Magnolia Bostad

Magnolia Bostad tillämpade full retroaktiv metod för övergången till IFRS 15 vilket fick effekt i deras årsredovisning och på deras resultat. Jimmy Henriksson (intervju, 29 april 2021) som idag är koncernredovisningschef på företaget och som 2018 var praktiskt ansvarig för implementeringen av IFRS 15 och analysen av dess effekter intervjuades för vidare inblick i hur företaget påverkats och deras val av övergångsmetod. Under intervjun lyfte Henriksson upprepade gånger att det som påverkat Magnolia Bostads implementering av IFRS 15 mest var det listbyte som skulle genomföras från First North listan till den stora listan på Nasdaq. Bytet gjorde att det

var viktigt för företaget att information var jämförbar över den tiden listprospektet omfattade och att möjliga aktieägare kunde se trender över tid. Att detta var viktigt för företaget var anledningen till att de valde full retroaktiv metod då de ansåg att den modifierade metoden leder till sämre jämförbarhet, vilket han menar i sin tur kan påverka legitimiteten. Henriksson tog upp att det extra arbete som full retroaktiv metod innebar med omräkning av flera siffror föredrogs.

Intervjun fortsatte med frågan vad Magnolia Bostad hade för förväntningar på den nya standarden och om dessa uppfylldes. Henrikssons svar blev att med tanke på allt som var innan IFRS 15 skulle komma förväntade sig företaget större effekter på redovisningen än det faktiska utfallet. Det som påverkats är främst att inhämtandet av information blivit mer strukturerat och att ekonomiavdelningen idag gör en mer djupgående analys av avtal. Han tror inte att företagets arbetssätt förändrats på något stort sätt eller att IFRS 15 påverkat företagets utdelningar till aktieägare. Däremot innebar införande av IFRS 15 en ökad arbetsbörda under implementeringsperioden. Företaget behövde också investera i konsulter för kvalitetssäkring av den interna analys som gjordes av den nya standarden. Inget av detta påverkade emellertid det löpande arbetet på företaget.

Vidare förklarar Henriksson att han inte tror att företagets medarbetare fått en bättre förståelse för företagets transaktioner då de flesta interna rapporter ser ut som tidigare. Däremot tror han att utomstående intressenters förståelse av redovisningen bör ha förbättrats då Magnolia Bostad idag presenterar mer detaljerad och tydligare information om sina intäktströmmar då IFRS 15 innehåller ökade upplysningskrav. Dessa ökade krav kan också ha ökat arbetsbördan marginellt då mer material måste samlas in men samtidigt var det mycket som samlades in redan tidigare.

Intervjun avslutades med att vi ställde frågan om det var något han ville tillägga kopplat till IFRS 15 och Henriksson förklarade att redan innan IFRS 15 introducerades förväntades företag dela upp kontrakt i olika prestationsåtaganden men det fanns ingen vägledning hur detta skulle göras, vilket det numera finns genom femstegsmodellen. Detta ansåg han vara bra då vissa arbetsuppgifter försvunnit och det behövs inte lika många situationsbaserade lösningar tack vare det tydligare regelverket.

5.5.2 CFO:n på Balco Group

Den 7/5–2021 intervjuades Michael Grindborn som är CFO och Head of IR & IT på Balco Group, vilket innebär att han är ytterst ansvarig för ekonomi och redovisning inom koncernen. Han förklarade att företaget valde att implementera IFRS 15 med hjälp av modifierad retroaktiv metod då koncernen vid införandet av IFRS 15 var nya på börsen och mycket var nytt. Dessutom var två av nyckelpersonerna på ekonomiavdelningen föräldralediga under denna period. Detta innebar viss resursbrist och eftersom standarden inte förväntades få någon större effekt valde man att ej räkna om alla jämförelsetal. Grindborn bekräftade emellertid att det var viktigt för företaget att deras val av övergångsmetod uppfattades som legitimt och därför hade man en löpande dialog med företagets revisorer om vilken påverkan IFRS 15 skulle få och hur man skulle införa standarden på bästa sätt.

Intervjun gick vidare med en diskussion kopplad till redovisningseffekter och Grindborn förklarade att företaget tidigare arbetade med ordertäckningskostnader. Detta var en typ av försäljningsprovision som utländska säljbolag och svenska säljare hade rätt till och som bokades upp i redovisningen som en första kostnad i projekten. Ordertäckningskostnader är emellertid inte tillåtna att använda enligt IFRS 15. Istället började företaget använda sig av fullgörandekostnader vilka tillåts enligt IFRS 15 och fungerar på liknande sätt som ordertäckningskostnaderna. Balco behövde alltså göra ett omklassificeringsarbete för denna typ av intäkter, vilket blev den största förändringen för företaget kopplat till IFRS 15. När omklassificeringsarbetet gjordes var målet att få en så liten total effekt som möjligt så att jämförbarheten mellan olika årsredovisningar skulle påverkas så lite som möjligt.

Förutom förändringen gällande omklassificeringskostnader förklarar Grindborn att företagets praktiska arbete efter implementeringsperioden inte alls påverkats av IFRS 15. Avtal med kunder ser exempelvis likadana ut som tidigare. Standarden har inte heller fått någon effekt på företagets utdelningar då den totala effekten på resultatet var liten. Däremot innebar införandet av IFRS 15 att företaget behövde investera i utbildning av personalen på koncernens ekonomiavdelning samt att workshops hölls med revisorer för att få en förståelse för vilka effekter den nya standarden kunde innebära. Hjälp från specialister från företagets revisionsbolag användes också men alla

dessa kostnader var engångskostnader som ej påverkat företagets administrativa börda och kostnader efter implementeringsperioden.

Fortsättningsvis trodde inte Grindborn att företagets medarbetare eller externa intressenters förståelse förbättrats. Kopplat till den senare gruppen la han till förklaringen att han trodde att de som var intresserade inte hade några problem tidigare heller.

5.5.3 Group Financial Controller på Invisio

William Ryan (intervju, 29 april 2021), Group Financial Controller, på Invisio säger att införandet av IFRS 15 vid eftertanke hade en liten påverkan. Han tar upp att logistikavdelningen som ansvarar för fakturering och leverans oftare kommer och rådfrågar honom gällande leveransvillkor kopplat till nya större kunder och hur detta påverkar intäktsredovisningen. Annars menar Ryan att övergången till IFRS 15 inte påverkat hur man praktiskt arbetar i företaget. IFRS 15 anses inte ha påverkat hur kontrakt med kunder utformas eller företagets utdelning. Ryan påtalar dock att företagets kostnader påverkades av införandet av IFRS 15 innan och under implementeringsperiod. Detta tydliggjorde han genom att förklara att externa konsulter och specialister togs in för att noga gå igenom alla kontrakt genom checklistor och därefter utforma nya rutiner för att hantera kontrakten korrekt. Enligt Ryan uppstod kostnader genom att extern hjälp togs in men även genom att det lades ner mycket tid internt inför implementeringen under övergångsperioden. Att arbetsbördan kopplat till kraven om upplysningar påverkats är inget som han märker av idag.

Gällande om IFRS 15 påverkat den interna förståelsen för hur intäktstransaktioner ska redovisas så säger Ryan att förståelsen inte har påverkats. Många inom företaget tänker fortfarande utifrån äldre standarder, IAS 11 och IAS 18. När han påtalar för andra att det inte är samma faktorer som är avgörande längre ber de bara om att få veta när det ska faktureras och när intäkten ska redovisas. Ryans uppfattning är samma gällande intressenters förståelse för intäktsredovisningen, alltså att förståelsen inte påverkats. Att intressenters förståelse inte förändrats menar han dock skulle kunna bero på att övergången till IFRS 15 inte påverkade Invisios redovisning.

Invisios val av full retroaktiv övergångsmetod, beror enligt Ryan på att man redan hade gjort en ordentlig genomgång av 2017 års siffror genom att ha studerat intäktsflödena och avtal. Detta

eftersom implementeringen av IFRS 15 förväntades få större effekter på redovisningen än vad det egentligen fick. Valet av full retroaktiv metod berodde således på att 2017 års siffror redan hade räknats om och då ansågs det vara lika bra att använda full metod eftersom arbetet redan var nerlagt. Samtidigt poängterar Ryan att valet till viss del kan sägas bero på att man ville presentera siffrorna på ett så bra sätt som möjligt och att man tittat på hur större företag hade gjort för att inte uppfattas som “det lilla bolaget som gör det på det enklaste sättet” (Ryan, intervju, 29 april 2021).

5.5.4 Redovisningsspecialist på Telia

Malin Pergantis Hultgren som arbetar som redovisningsspecialist på Telia och som var med och implementerade IFRS 15 i koncernen intervjuades den 19/5–21. Det stora som togs med från intervjun var att eftersom Telia redan tidigare använt sig av intäktsallokering och principer som överensstämde med IFRS 15, blev inte effekterna av IFRS 15 så stora för dem. Den största effekten för Telia blev på kostnadssidan då IFRS 15 innebar att de behövde aktivera vissa kostnader för erhållna kontrakt.

Telia valde att använda full retroaktiv övergångsmetod vilket Pergantis Hultgren förklarade var för att presentera så bra jämförelsesiffror som möjlig, då både analytiker och företaget internt tittar på jämförelsetalen och olika nyckeltal. Att använda full retroaktiv metod var något som efterfrågades både internt och externt samt att Telia till stor del hade redovisat i enlighet med IFRS 15 tidigare vilket gjorde det praktiskt genomförbart. På följdfrågorna om de valde full metod för att den ansågs ge dem mer legitimitet blev svaret nej det handlade bara om vad för information man ville ge. Vidare under intervjun framkom det att företaget inte heller valde övergångsmetod för att uppnå specifika redovisningseffekter. På frågan om Telia haft förväntningar på IFRS 15 innan implementeringen och om dessa blev uppfyllda blev svaret att det fanns förväntningar kopplat till redovisningsförändringar. Förväntningarna förmedlades genom tidigare årsredovisningar och uppfylldes vid implementeringen.

Intervjun gick vidare med frågor kopplade till om IFRS 15 fått några verkliga effekter för Telia. Det framkom att under implementeringsperioden innebar den nya standarden en del verkliga effekter. Företaget investerade i ett nytt datasystem, utbildningar samt i konsulter som hjälpte dem se över implementeringen. Projektet krävde även en del resurser i form av tid. Efter

implementeringsperioden har dock inte IFRS 15 påverkat hur företaget arbetar. Annars ansågs inte införandet av IFRS 15 påverkat företaget gällande avtal, beteende eller utdelningsmöjligheter.

Gällande om standarden ökat interna och externa intressenters förståelse för företags olika transaktionerna blev svaret att internt har det inte fått någon stor effekt då de arbetade med intäktsallokering redan innan. Kompetensen ansågs däremot förbättrats något genom att utbildningar genomfördes. Externt var företaget noga med att förklara vad som förändrats och att förändringarna fanns på kostnadssidan medan intäkter har redovisats på samma sätt som tidigare. Den kommunikationen har gjort att Pergantis Hultgren uppfattar att intressenter förstått hur IFRS 15 tillämpats och vad för förändringar som fåtts.

Avslutningsvis diskuterades de ökade dokumentationskraven som IFRS 15 inneburit och Pergantis Hultgren bekräftade att de ger mer upplysningar nu jämfört med tidigare men det påverkade inte deras val av övergångsmetod.

6. Analys

6.1 Redovisningseffekter

I denna del kommer det empiriska materialets redovisningseffekter analyseras genom Napier och Stadlers modell. Dessa är förändringar i intäktsredovisningen och dess mått, upplysningsförändringar och presentationsförändringar.

6.1.1 Förändringar i intäktsredovisningen och dess mått

Napier och Stadlers modell tar upp effekter på intäktsredovisningen som en form av redovisningseffekter, vilket kan sägas förekomma inom entreprenadbranschen om än marginellt. Detta med hänvisning till att de flesta företag som fick förändringar gällande intäkter, årets resultat och balanserad vinst endast hade förändringar mellan -6,8% och 6,6%, vilket inte uppfattas som någon större effekt. Bara ett företag sticker ut i urvalet, nämligen SSM Holding, då de påvisade förändringar i balanserad vinst och intäkter med runt -28,1% respektive 31,5%. Dessa förändringar anses vara så pass stora att de skulle kunna klassas som väsentliga. Trots att förändringarna i huvudsak är små förekommer det förändringar på grund av IFRS 15 och således finns intäktsredovisningseffekter, enligt Napier och Stadlers definition av förändringar i intäktsredovisningen.

Då fyra av fem företag inom entreprenad som fick effekter på de redovisade talen tillämpade full retroaktiv metod kan det påstås att störst effekt inom entreprenad förekom bland företag som tillämpat full retroaktiv metod. Dock var det två företag som tillämpade full metod som inte fick någon effekt alls på jämförelsetalen, nämligen Skanska och Amhult 2 som var det största respektive minsta företagen i urvalet sett till omsättningen. Det innebär att full retroaktiv metod inte alltid leder till effekter, men det påverkar inte slutsatsen att full retroaktiv metod framstår leda till effekter i större utsträckning när redovisningseffekter väl förekommer. Detta eftersom fyra av fem företag som fick effekter använt sig av full metod. Vidare kan det inte uttydas en enhetlig trend i hur balanserat resultat, intäkter eller årets resultat påverkats. Detta då en del företag fick positiva effekter medan andra upplevde negativa effekter.

Inom telekom/IT-branschen har intäktsredovisningen inte förändrats i någon större utsträckning. Tre av de åtta företagen som ingick i urvalet redovisar dock mindre förändringar, där alla dessa företag tillämpat full retroaktiv övergångsmetod och var de tre största i urvalet. Således förekommer förändringar i intäktsredovisningen enligt Napier och Stadlers modell endast för de största företagen i urvalet, där alla tillämpat full metod. Användandet av full retroaktiv metod verkar dessutom leda till effekter i större omfattning än om modifierad metod använts, då inget företag som tillämpat modifierad metod redovisar några förändringar. Även inom telekom/IT-branschen är det vissa företag som tillämpat full retroaktiv metod samtidigt som den numeriska redovisningen inte påverkats. Detta gör det svårt att tala om en generell tendens för företag som använt full metod inom branschen, vilket kan förklaras av att företagen befinner sig i olika kontexter. Exempelvis vänder de sig till olika målgrupper och erbjuder olika varor/tjänster till marknaden. Fortsättningsvis visar företagen olika förändringar gällande intäkter, årets resultat och balanserat resultat, vilket gör att ingen trend för hur intäktsredovisningen påverkas kan ses.

När det kommer till detaljhandeln kan det inte sägas förekomma någon effekt på hur intäkter redovisas eller mäts enligt Napier och Stadlers modell. Ingen av de tre företagen visade upp någon förändring gällande balanserat resultat, intäkter eller årets resultat, trots att de verkar inom olika delar av detaljhandeln och använder olika retroaktiva övergångsmetoder. Därmed har övergången till IFRS 15 inte haft effekter på detaljhandelns redovisning av intäkter. Det som utgör en skillnad i jämförelse med de andra branscherna är däremot att de största företagen tillämpat modifierad metod i kontrast till de andra branscherna där de största företagen främst använt sig av full metod.

Gemensamt för branscherna är att intäktsredovisningseffekterna i huvudsak är marginella och att modifierad metod inte leder till lika stora effekter inom telekom/IT och entreprenadbranschen. Detaljhandeln däremot sticker ut genom att inte redovisa några intäktsredovisningseffekter alls oavsett val av övergångsmetod. Utifrån detta skulle det kunna anses att valet av övergångsmetod har effekter på intäktsredovisningen, där full retroaktiv metod har större effekter än vad modifierad metod har. Däremot går det inte att säga något om vad för effekter full eller modifierad retroaktiv metod får, då resultatet skiljer sig åt mellan företagen. Dock bör det uppmärksammas att effekterna på intäktsredovisningen även skulle kunna förklaras av komplexiteten i företagens intäktsströmmar vilket beror på den kontext företagen verkar i.

I relation till tidigare studier inom området skiljer sig uppsatsens resultat sig till viss del. De företag i urvalet som använt sig av modifierad retroaktiv metod och där intäktsredovisningseffekter på balanserad vinst, intäkter och årets resultat har kunnat identifierats, fick negativa effekter. Detta skiljer sig ifrån Trabelsi (2018) som fick resultatet att alla företag som använt sig av modifierad övergångsmetod påverkades positivt gällande eget kapital, intäkter och vinst. En förklaringsfaktor till skillnaderna skulle kunna vara att Trabelsi studerade företag som tillämpade IFRS 15 innan det blev obligatoriskt. En annan förklaring kan vara att hennes urval bestod av företag inom fastighetsbranschen, medan denna uppsats valt andra branscher i urvalet. Vidare tog Khamis (2016) upp att telekom sannolikt skulle få väsentliga effekter, vilket heller inte denna uppsats direkt tyder på. Det är enbart ett fåtal företag inom telekom/IT-branschen som uppvisar effekter på den numeriska redovisningen och effekterna skulle inte kunna beskrivas som direkt väsentliga. Det är snarare så att entreprenadbranschen i enstaka fall redovisar större effekter än telekom/IT-branschen. Att resultatet inte är vad Khamis förutspådde, kan just bero på att även den studien genomfördes innan IFRS 15 blev obligatoriskt för företag att tillämpa, men även att studien grundade sig på intervjuer/enkäter med revisorer samt redovisningsekonomer och inte på intervjuer med företag.

6.1.2 Upplysningseffekter

Upplysningseffekter menar Napier och Stadler innebär att kommentarerna kring redovisningen av intäkter förändras. Genom att ha studerat antalet sidor upplysningar kring intäktsredovisning i årsredovisningar och innehållet i upplysningarna kan det konstateras att det förekommer förändringar gällande upplysningarna inom vissa av branscherna.

Sju av tio studerade företag inom entreprenadbranschen visade en ökning av mängden upplysningar. Ett företag, Instalco, hade en negativ utveckling. Effekterna är emellertid marginella för majoriteten av företagen gällande mängden upplysningar. Gällande innehållet i upplysningarna är även här effekterna generellt mindre, då det framförallt rört sig om tydliggörande av detaljer i företagets årsredovisningar. Detta innebär att det förekommer upplysningseffekter enligt Napier och Stadlers modell inom entreprenadbranschen. Det finns även en viss tendens att företag som tillämpade full retroaktiv övergångsmetod ökade mängden upplysningar i större omfattning än

företag som tillämpat modifierad retroaktiv metod, vilket kan ses som att valet av full metod leder till mer omfattande effekter för företag. Instalco var det enda företaget i branschen som hade en negativ utveckling bland upplysningar. Detta kan på ett sätt tyda på att övergången till IFRS 15 med modifierad metod eventuellt inte hade lika stor påverkan som företaget förväntade sig, därav att de förberedande upplysningarna året innan var mer omfattande än under det faktiska införandeåret. Detta är något som inte är otroligt då Instalco inte fick någon effekt på intäktsredovisningen alls.

Telekom/IT-branschen skiljer sig en del från entreprenadbranschen. Hälften av företagen inom telekom/IT-branschen påvisar inte någon förändring i mängden upplysningar efter införandet av IFRS 15, samtidigt som det för resterande fyra företag har inneburit en förändring, varav endast ett, Tele2, hade en negativ förändring. Anledningen till att Tele2 uppvisade en negativ skillnad gällande upplysningarna kan likt Instalco förklaras av att större effekter förväntades innan tillämpningen än vad det faktiskt fick. Detta kan vara fallet trots att företagen tillämpade olika metoder då Tele2 faktiskt uppvisade omräkningseffekter på de redovisade värdena. Utifrån Napier och Stadlers definition förekommer det alltså upplysningseffekter för vissa företag i urvalet. Detta trots att vissa företag haft förändringar som inneburit ökningarna medan andra minskat upplysningarna. Utifrån användandet av övergångsmetod kan, likt entreprenadbranschen, en tendens ses att full retroaktiv metod leder till större förändringar i upplysningarna än modifierad metod vid jämförelse. Emellertid verkar det inte som att telekom/IT-branschen påverkats väsentligt av IFRS 15 gällande upplysningar.

Inom detaljhandeln har inga effekter gällande upplysningar kunnat utläsas, eftersom inga förändringar förekommer. Oberoende om företagen använt full eller modifierad retroaktiv metod så ser upplysningarna likadana ut som tidigare. Detta kan anses vara i linje med att ingen av dessa företag uppvisade redovisningseffekter. Detaljhandeln har alltså inte påverkats gällande upplysningarna av införandet av IFRS 15. En möjlig förklaring skulle kunna vara att de har så enkla inkomstströmmar att reglerna för dessa ej påverkats.

Sammanfattningsvis så har införandet av IFRS 15 påverkat upplysningarna inom entreprenadbranschen där full retroaktiv metod framstår leda till större effekter än för de som

tillämpat modifierad metod. Telekom/IT-branschen har dock inte påverkats i lika stor utsträckning som entreprenadbranschen, men av de företag som fick effekter hade företag som tillämpat full metod påträffat större effekter. Inom detaljhandeln har däremot inga förändringar skett oberoende av valet av övergångsmetod. Därav kan det påstås att full retroaktiv metod leder till större upplysningseffekter överlag. Mattei och Paoloni (2018) tog upp att upplysningarna efter införandet av IFRS 15 ökade både i kvantitet och kvalitet. Att kvaliteten förbättrades visade även Altaji och Alokdehs (2019) studie. Att mängden av upplysningar har ökat genom IFRS 15 stämmer överens med uppsatsens resultat, eftersom majoriteten av företagen ökade antal sidor med upplysningar kopplade till intäcksredovisning. Likheten med Mattei och Paolonis studie skulle kunna förklaras med att även de genomfört en innehållsanalys, trots att de tog ett litet annat perspektiv genom att använda intressentmodellen. Däremot kan det inte utifrån urvalet av företag direkt påstås att kvaliteten på upplysningarna ökat. Detta eftersom de flesta företagen presenterade ungefär samma innehåll både innan och efter implementeringen av IFRS 15, enbart några få företag från entreprenadbranschen utvecklade innehållet i sina upplysningar. Det ska dock poängteras att kvaliteten på upplysningarna inte varit huvudfokus när innehållet studerats. Således bör inte uppsatsen jämföras i allt för stor utsträckning med Mattei och Paolonis studie eller Altaji och Alokdeh.

6.1.3 Presentationseffekter

Utifrån vad Napier och Stadler syftar på gällande presentationseffekter handlar det om att det har skett förändringar i hur företag presenterar sin redovisning. Exempelvis kan detta ske genom förflyttning mellan eller förändring av olika redovisade poster i de finansiella rapporterna.

Inom alla tre branscher som studerats presenteras såväl de finansiella rapporterna och upplysningarna nästintill på identiska sätt året innan och året IFRS 15 infördes. Företag som uttrycker en förändring är Ericsson, Skanska och Balco Group. För Ericsson och Skanska rörde det sig om omklassificeringar av intäkter, kostnader och balansposter. För Balco Group förekom förändring gällande försäljningsprovision inom successiv vinstavräkning vid tillämpning av IFRS 15, vilket ledde till omklassificering av poster som bokades upp. Således förekommer presentationseffekter enligt Napier och Stadler eftersom det är en förändring i hur den finansiella informationen presenteras. Det går därmed att spekulera att liknande förändringar har skett hos

andra företag som använder sig av successiv vinstavräkning, men detta är inte något som framgår i övrigt.

Därmed får IFRS 15 framförallt en sekundär presentationseffekt genom de primära redovisningseffekterna vid omklassificeringen av intäkter eller balansposter. Det kan dock inte konstatera något utifrån val av övergångsmetod, eftersom Ericsson, Skanska och Balco Group ej använt samma övergångsmetod. Däremot kan det vara så att andra företag fått effekter vid successiv vinstavräkning som i Balco Groups fall, emellertid framgår inte detta i de finansiella rapporterna.

6.2 Verkliga effekter

Verkliga effekters påverkan på företagen analyseras genom implementeringskostnader, avtalsförändringar, beteendeförändringar samt utdelningseffekter, utifrån Napier och Stadlers modell.

6.2.1 Implementeringskostnader

Kostnader för att implementera nya redovisningsstandarder är ett sätt enligt Napier och Stadler att identifiera verkliga effekter IFRS 15 har på företag. En trend som kan uppfattas utifrån de tio företagen inom entreprenadbranschen gällande siffrorna för revisionsarvoden är att den mindre halvan av företagen, sett till omsättningen, generellt hade högst revisionsarvode ett räkenskapsår innan IFRS 15 implementerades än de andra åren. Att dessa företags revisionsarvode är som högst året innan IFRS 15 tillämpades men lägre resterande år kan ses som att IFRS 15 har vid implementering inneburit ökad användning av revisionstjänster som implementeringskostnad. Eftersom de mindre företagen har procentuellt större skillnad tydliggör detta att ökningen av revisionsarvodet kan vara en implementeringskostnad. Detta med hänvisning till att det inte är lika sannolikt att förändringarna i revisionsarvodet enbart beror på fluktuationer i omsättningen. Det är dock värt att framhålla att vissa företag i urvalet genomförde listbyte samt noteringar under den undersökta perioden, vilket gör att revisionskostnaderna inte i sin helhet inte behöver bero på IFRS 15 utan också på kontexten företagen befinner sig i. Det kan även vara så att arvodekostnaden förändrats för att företaget bytt revisor. Om denna typ av förändringar påverkat revisionsarvodets storlek framgår dock inte i årsredovisningarna.

När det gäller andra halvan, de största företagen inom entreprenadbranschen, framstår det som att revisionskostnader var som högst två år innan implementeringen av IFRS 15. Detta utifrån att tre av fem av de större företagen hade ett lägre revisionsarvode året innan implementeringen, 2017, än vad de hade två år innan. Förändringarna är dock inte lika stora procentuellt i relation till de mindre företagen, vilket gör att det inte är lika lätt att koppla dessa förändringar till IFRS 15, utan de kan i större utsträckning bero på variation i omsättning med mera.

Sorteras alla företagen i entreprenadbranschen utifrån valet av övergångsmetod kan det inte utläsas något direkt mönster. För de som använt modifierad metod har två av företagen högst revisionsarvode ett år innan implementeringen av IFRS 15, medan ett företag har högst revisionsarvode två år innan och ett har ingen förändring alls. Liknande inkonsekvent ser det även ut för de företag som tillämpade full retroaktiv metod. Utifrån detta kan det påvisas att valet av full eller modifierad retroaktiv övergångsmetod inte påverkat implementeringskostnaden, utan att det snarare beror på företagets storlek och att de mindre företagen kan sägas ha haft effekter på sina implementeringskostnader.

Att införandet av IFRS 15 påverkat företagen under övergångsperioden inom entreprenadbranschen genom implementeringskostnader bekräftas under respondentintervjuerna med Magnolia Bostads koncernredovisningschef, Henriksson och Balco Groups CFO, Grindborn. Detta eftersom Henriksson påtalade att företaget tagit in konsulter för att kvalitetssäkra de interna analyserna som gjordes i samband med implementeringen samt att arbetsbördan ökade under införandeperioden. Övergången till IFRS 15 innebar därmed både implementeringskostnader i form av rena kostnader, konsultarvode, samt kostnader i tid eftersom ökad arbetsbörda sannolikt inneburit att andra arbetsuppgifter har prioriterats lägre eller att anställda har arbetat fler timmar. Även Grindborn nämnde att specialister hade tagits in för att förstå vilka effekter som var möjliga. Dessutom genomfördes utbildningar på koncernnivån, vilket innebar extra kostnader. Kostnaderna för konsulter/specialister och utbildning var dock något som enbart förekom under övergångsperioden, men enligt Napier och Stadlers formulering av verkliga effekter så behöver inte kostnaderna kopplade till den nya standarden förändras för all framtid, utan det räcker att

kostnader har förändrats under implementeringen. Därmed är detta fortfarande att uppfatta som att IFRS 15 haft effekter på implementeringskostnaderna inom entreprenadbranschen.

Inom telekom/IT-branschen finns det en tendens till att förändringar har skett gällande implementeringskostnaderna genom revisionsarvodet. Antingen har företagen högst revisionsarvode den period IFRS 15 infördes eller två räkenskapsår innan IFRS 15 tillämpades. Inget mönster kan avläsas utifrån när företagens revisionsarvode var som högst och valet av övergångsmetod. De företag (Ericsson, Sinch och Invisio) som två räkenskapsår innan hade högst revisionsarvode jämfört med jämförelseperioderna, hade generellt ingen stor förändring i arvodet, vilket innebär att förändringen framförallt skulle kunna bero på flera andra faktorer. Därmed är det inte självklart att det är en kostnad för implementering av IFRS 15 utan det kan röra sig om andra omständigheter. Liknande mindre förändringar förekom för de andra företagen som nådde sin kostnadshöjd året IFRS 15 tillämpades. Tele2 sticker dock ut, med en förändring på över 700% mellan året innan IFRS tillämpades och året det börjades tillämpas, vilket dock beror på deras fusion med Comhem. Alltså beror även här revisionskostnaderna i stor del på kontexten företagen befinner sig i. Storleken på företagen ger heller ingen förklaring till varför vissa företag har sina högsta revisionskostnader två perioder innan och andra perioden IFRS 15 började tillämpas. Därav är det svårt att dra någon generell slutsats inom branschen, men enstaka företags implementeringskostnader har sannolikt påverkats och därav har IFRS 15 fått effekt.

Genom respondentintervjun med Ryan från Invisio och Pergantis Hultgren från Telia bekräftas det att företag inom telekom/IT-branschen har påverkats av IFRS 15 gällande implementeringskostnader. Ryan lyfte att specialister och konsulter togs in för att såväl gå igenom rådande kontrakt som att ta fram nya rutiner för hur kontrakten skulle hanteras. Pergantis Hultgren nämnde också att konsulter togs in, men detta i samband med att Telia implementerade ett nytt datasystem i samband med övergången till IFRS 15. Pergantis Hultgren nämner vidare att interna utbildningar ägde rum. Både Ryan och Pergantis Hultgren påtalade även att mycket tid lades ner internt under övergången, vilket också kan ses som en implementeringskostnad. Liknande resonemang gäller här som för entreprenadbranschen, att mer tid för implementeringen kan ha inneburit att andra uppgifter inte prioriterats lika mycket eller att fler arbetstimmar än normalt har arbetats. Därav blir det en indirekt kostnad för företagen att tillämpa IFRS 15. Detta innebär att

övergången till IFRS 15 fått effekter på implementeringskostnaden för vissa företag inom telekom/IT-branschen, utifrån Napier och Stadlers modell. Däremot kan inte effekten sägas bero på just valet av en viss övergångsmetod utan är mer generell kopplad till själva tillämpningen av IFRS 15.

För detaljhandeln varierar förändringarna mellan företagen. Både Clas Ohlson och Rizzo Group hade högst revisionsarvode ett år innan implementeringen av IFRS 15, men det är inte en så tydlig kostandshöjd då revisionsarvodet för räkenskapsåret IFRS 15 började tillämpas inte är mycket lägre än året innan. Detta gör att det är svårt att dra slutsatsen att ökningen gällande revisionsarvode beror på IFRS 15. För H&M ökade revisionsarvodet alla år, vilket även det innebär att någon slutsats är svår att dra, då det sannolikt kan bero på ökad omsättning eller liknande. Därav kan det inte påstås att IFRS 15 påverkat implementeringskostnaden för företag inom detaljhandeln.

Överlag kan alltså inga generella slutsatser gällande implementeringskostnader dras. Det som kan sägas är dock att det finns likheter mellan entreprenad- och telekom/IT-branschen gällande vad för kostnader som förekommer, nämligen konsultarvoden, utbildningar och arbetstid. Dessutom förekom investeringar i datasystem för Telias del. Det finns även ett visst samband mellan företagets omsättning, alltså relativ storlek, och förändringen i implementeringskostnader till grund av IFRS 15. Hade det funnits tillfälle till en intervju med något av företagen inom detaljhandeln är det möjligt att ett liknande mönster uppmärksammats där. Sammanfattningsvis har IFRS 15 påverkat svenska företag inom entreprenadbranschen och vissa företag inom telekom/IT-branschen genom implementeringskostnader. Dock kan inte effekten härledas just till valet av full- eller modifierad retroaktiv metod, utan effekterna är något som i större utsträckning beror på just själva övergången till IFRS 15, vilket kan anses stämma överens med vad Khamis (2016) tar upp. Författaren nämner att retroaktiv metod generellt kan vara kostsamt för vissa företag att tillämpa. Detta stödjer vår slutsats, genom att Khamis framhäver att det är just retroaktiv tillämpning som är kostsamt, vilket även vårt resultat visar. Dock är det viktigt att ha i åtanke att även företagens kontext kan vara förklaringar till förändringarna i revisionsarvodet och effekterna möjligtvis är än mindre än vad denna uppsats tyder på. Exempelvis kan byte av revisor eller att företaget nyligen noterades vara saker som påverkar arvodet.

6.2.2 Avtalsförändring

Inom ramen för verkliga effekter kan avtalsförändringar förekomma. Detta för att företag kan välja att omformulera eller på något sätt förändra sina kontrakt på grund av de redovisningseffekter som uppstår vid den nya standarden, enligt Napier och Stadler.

Inom entreprenadbranschen anmärker majoriteten av företagen att standarden inte skulle ha någon väsentlig effekt på redovisningen. Tre av dessa (NCC, Peab, Magnolia Bostad) som använt sig av full retroaktiv metod, identifierar att tidpunkten för vissa intäcksströmmar kommer att förändras, men nämner inget närmare angående avtal i det skriftliga materialet. Vid intervjun med Magnolia Bostad förklarade Henriksson att inhämtandet av information var mer strukturerat och att ekonomiavdelningen numera gör en mer djupgående analys av avtal. Med detta sagt är det inget som explicit tyder på att innehållet i avtalen har förändrats, men implicit kan det dras slutsatser om att avtal eventuellt blir mer noggrant granskande.

Inom telekom/IT-branschen nämner ingen av de företag som använt sig av modifierad retroaktiv metod något ingående om väsentlig påverkan eller avtalsförändringar. Ericsson samt Tele2, som däremot använt full retroaktiv metod, nämner att standarden fått omperiodiseringseffekt på intäkter och kostnader, vilket i Tele2s fall ansågs bero på förändrad huvudman/ombudsdefinition. Även Dustin Group, som använt full metod, nämner att denna förändrade definition av huvudman/ombudsdefinition har haft effekt på företaget. Det går därmed att spekulera att på grund av den förändrade definitionen har avtal påverkats hos de företag som arbetar med återförsäljare, eller aktörer som de är återförsäljare för. Ryan på Invisio, ett av företagen som använt sig av full retroaktiv metod, nämner att logistikavdelningen oftare behöver råd från honom gällande leveransvillkor och dess påverkan på intäcksredovisningen, men nämner vidare att IFRS 15 inte har påverkat företagets kontrakt med kunder. Pergantis Hultgren från Telia, som också tillämpade full metod, lyfter likväl att IFRS 15 inte påverkat hur avtal med kunder utformas. Detta med hänvisning till att Telia redan innan IFRS 15 infördes redovisade utifrån principer som överensstämde med IFRS 15. Inget av företagen som granskats inom detaljhandeln nämner något om avtalsförändringar i det material som granskats.

Vid analys av funnen empiri är det tydligt att avtalseffekter är begränsade då standarden förändrar periodisering av intäkter och hur de redovisas, vilket främst är påtagligt gällande full retroaktiv övergångsmetod, med mindre effekt gällande modifierad retroaktiv övergångsmetod. IFRS 15 har i allmänhet inte påverkat hur kontrakt utformas till den allmänna kundkretsen, men möjligtvis att avtal mellan parter i kedjan har blivit mer detaljerade givet omperiodiseringen av intäkter samt förändrad ombuds/huvudmandefinition. Det är dock inget som går att fastställa givet den empiriska begränsningen i denna studie. Slutsatsen är således att inga avtalsförändringar kan identifieras utifrån valet av övergångsmetod inom någon av branscherna.

6.2.3 Beteendeförändringar

Verkliga effekter kan även ta form av beteendeförändringar. När redovisningseffekter uppkommer på grund av en ny standard, kan ett företags beteende förändras, vilket kan ta form av att utförda aktiviteter inom företaget förändras, menar Napier och Stadler.

Koncernredovisningschefen på Magnolia vittnade om att IFRS 15 hade lett till bättre strukturerat inhämtande av information. Detta tyder på att företaget till följd av IFRS 15 ändrade sitt beteende på grund av de externa omständigheter och effekterna som de ville uppnå genom full metod i samband med listbytet. Primära beteendeförändringar är därmed dels sättet som företaget arbetar löpande där genomgång av intäkterna görs på ett mer strukturerat sätt än innan, dels hur detaljerat detta görs. Inom telekom genomfördes intervjuer med Ryan på Invisio och Pergantis Hultgren från Telia, som båda tillämpat full retroaktiv metod. Ryan upplever att han har tagit emot fler frågor från medarbetare gällande vissa avtal, annars är arbetssättet i stort det samma. För Telias del påverkades arbetssättet och beteendet i stort sett inte alls, menar Pergantis Hultgren. Detta tyder på att Telia inte stött på några beteendeförändringar, vilket eventuellt skulle kunna förklaras av att Telias arbetssätt redan tidigare liknade IFRS 15. Hade det inte varit fallet hade kanske beteendeförändringar förekommit, detta är dock en spekulation. Eftersom ingen intervju med företagen inom detaljhandeln kunde göras så är det oklart om dessa företag uppvisade några beteendeförändringar.

Bland de företag som använt sig av modifierad metod hävdar de allra flesta att redovisningen inte har påverkats väsentligt av den nya standarden och att den går i linje med tidigare

redovisningsprinciper, vilket gör att det går att dra slutsatsen att ingen större beteendeförändring har skett inom dessa företag. Ett företag som har tillämpat modifierad metod är Balco Group som vid intervju vittnade om att IFRS 15 inte har påverkat det praktiska arbetet i verksamheten mer än att de redovisat sina intäkter på ett annorlunda sätt, men där detta inte påverkat beteendet i företaget.

Sammanfattningsvis förekommer mindre beteendeförändringar enligt Napier och Stadlers modell eftersom standarden i viss utsträckning lett till bättre struktur och större noggrannhet samt att fler frågor gällande intäktsredovisningen förekommer hos vissa företag som tillämpat full metod. Beteendeffekter är till synes väldigt begränsat inom företagen som tillämpat modifierad metod. Dessa slutsatser dras i helhet från de respondentintervjuer som utförts, vilket med förbehåll endast består av en liten del av det totala urvalet och även här kan företagets och branschens kontext påverka. Hur företaget arbetat med intäktsredovisningen tidigare är exempelvis något som kan påverka vad för beteendeförändringar som förekommer.

6.2.4 Utdelningseffekter

Utdelningseffekter är ytterligare en verklig effekt Napier och Stadler tar upp. Utifrån att ha studerat företagens utdelningar i relation till årets resultat förekommer det i huvudsak inte några stora förändringar mellan året innan och det året IFRS 15 började tillämpas. För samtliga företag i urvalet rör det sig bara om några procentenheters förändring. Detta har tolkats som att IFRS 15 inte haft effekter på utdelningar, eftersom det bedöms finnas andra faktorer som i större utsträckning påverkar utdelningarna. Det förekommer dock större förändringar som, positiva förändringar för Clas Ohlson (detaljhandeln) och Invisio (telekom/IT-branschen) men också negativa förändringar (ingen utdelning) för Serneke Group och Magnolia Bostad (entreprenadbranschen). Det finns emellertid förklaringar till detta som att utdelning per aktie har velats hållas på en stabil nivå eller att sämre resultat har förekommit. Utav de utdelningsförändringar som förekommer går det alltså inte att se att IFRS 15 i sig har fått någon signifikant effekt på utdelningarna. Vidare bekräftar respondentintervjuerna detta. Under samtliga intervjuer bekräftas att IFRS 15 inte haft någon effekt på utdelningarna för något av företagen.

Eftersom majoriteten av urvalet tillämpar en utdelningspolicy som en procentandel av någon form av resultatet, går det att argumentera för att bättre resultat genom en viss tillämpningsmetod skulle hypotetiskt leda till utdelningseffekter. Emellertid går det inte att dra dessa slutsatser från det empiriska materialet då effekterna på utdelningarna varit begränsade. Därmed är slutsatsen att IFRS 15 inte påverkat utdelningar till aktieägare och att valet av övergångsmetod inte får några utdelningseffekter enligt Napier och Stadlers modell.

6.3 Informationseffekter

Informationseffekter är den sista effekten som ska analyseras enligt Napier och Stadlers modell. I denna del analyseras material från respondentintervjuerna samt från årsredovisningar, hemsidor, pressmeddelande och bokslutskommunikéer.

6.3.1 Intern användarförståelse

Intern användarförståelse av redovisningen hänförs framförallt till hur personer inom företaget förstår de transaktioner som utförs. Utifrån materialet kopplat till intern användarförståelse som samlats in under respondentintervjuerna verkar företagen vara överens om att IFRS 15 inte fått några effekter på den interna användarförståelsen. Inom entreprenadbranschen ansåg Henriksson på Magnolia Bostad, som tillämpat full retroaktiv metod, att företagets medarbetare inte hade fått en bättre förståelse för företagets transaktioner, vilket han motiverade med att de interna rapporterna ser ut som tidigare. I Magnolias fall kan detta bero på att företaget inte fick några omfattande omräkningseffekter. Liknande situation vittnar Grindborn på Balco Group om, som använt modifierad metod. Han menar att den interna användarförståelsen är oförändrad jämfört med innan.

Inom telekom/IT-branschen är Ryan på Invisio, som också tillämpat full metod, är inne på samma spår och tog specifikt upp att många fortfarande tänker att intäktsredovisningen ska göras enligt tidigare principer, när risken för en vara övergår, vilket inte stämmer överens med IFRS 15 som utgår ifrån kontroll begreppet. Pergantis Hultgren från Telia, som tillämpat full metod, menade också att på grund av att IFRS 15 stämde överens med deras tidigare principer fick det inte någon effekt på deras arbetssätt och den interna användarförståelsen. Dock menar hon att kompetensen har höjts genom de utbildningar som utfördes, men att förståelsen är i stort densamma.

Utifrån intervjuerna med företag inom entreprenad- och telekom/IT-branschen är responsen enhetlig då ingen av respondenterna anser att den interna användarförståelsen har förändrats, då de arbetar som tidigare. Vilken övergångsmetod som valts verkar därmed inte ha haft någon betydelse för den interna användarförståelsen. En tidigare studie av Lim, Devi och Mahzan (2015), som har riktat in sig på användarförståelsen hos redovisningsekonomer och revisorer av standarden, menar att användarna anser att standarden inte ger full förståelse kring det förändrade kontrollkonceptet. Detta speglas även av respondentintervjun från Invisio, där medarbetarna inom företagen är vana att arbeta enligt den tidigare definitionen, men i övrigt har inte användarförståelsen förändrats. Därmed dras slutsatsen att den interna användarförståelsen inte blivit bättre till följd av implementeringen av IFRS 15. Dock bör läsaren ha i åtanke att de intervjuade företagen endast består av en begränsad del av det totala urvalet och absoluta slutsatser därmed ej kan dras samt att responsen från företag som fått effekt på jämförelsetal eventuellt hade haft annorlunda erfarenheter, men det är inget som går att fastslå. Resultatet är därmed kontextberoende, vilket även intervjuobjekten antyder genom att de har olika förklaringar till varför den interna användarförståelsen inte förändrats.

6.3.2 Extern användarförståelse

Extern användarförståelse syftar till att se till hur intressenter utanför ett visst företag uppfattar företagets redovisningsinformation. Förändring i redovisningsprinciper kan förbättra men också försämma hur finansiell information uppfattas enligt Napier och Stadler. Detta var ett område som var svårt att få information om då ett företagsperspektiv valts i uppsatsen och de personer som intervjuats har varit tydliga med att deras uppfattning är subjektiv och ett objektivt externt perspektiv har ej studerats.

Henriksson på Magnolia Bostad, som tillämpat full retroaktiv metod, tog upp de utökade upplysningskraven som något som han tror lett till bättre förståelse för företagets transaktioner av de externa användarna. Han lyfter att åtminstone Magnolia Bostad upplyser mer detaljerat än tidigare. Utifrån de andra tre intervjuerna tolkas det som att intressenterna inte fått bättre användarförståelse. Detta med hänvisning till att Ryan från Invisio, som tillämpat full metod, förklarade att så tekniska detaljer i redovisningen som IFRS 15 berör är inte något som användare

av finansiell information har huvudfokus på. Grindborn hos Balco Group, som tillämpat modifierad metod, menade att intresserade inte haft några problem med att förstå information tidigare heller. Samt att Pergantis Hultgren från Telia anser att externa användare har uppfattat vilka förändringar som skett på kostnadssidan då Telia har varit tydliga i sin kommunikation, samt att förståelsen i övrigt är densamma när det gäller intäktssidan.

Det framstår alltså som att företagen har delade meningar kopplat till om IFRS 15 påverkat den externa användarförståelsen, då endast Henriksson på Magnolia Bostad tycker att förståelsen borde blivit bättre. Av respondentintervjuerna framgår det också att genom olika sätt att kommunicera förändringar till externa intressenter så säkerställs det att intressenterna har förstått de förändringar som IFRS 15 medfört, men att den uppfattade externa förståelsen i övrigt är oförändrad. Boujelben och Kobbi-Fakhfakh (2020) samt Mattei och Paoloni (2019) är överens om att jämförbarheten blivit bättre och mer relevant information ges, framförallt vid tillämpning av den fulla retroaktiva metoden. Detta verkar vara en konsekvens av de ökade upplysningskraven (diskuterat under 6.1.2). Detta skiljer sig till viss del från uppsatsens resultat då majoriteten av företagen verkar anse att den externa förståelsen är densamma. Studien av Lim, Devi och Mahzan (2015) menar däremot att revisorer är kritiska till att standarden ska passa alla branscher då den blir svårapplicerad när varje bransch har egna förutsättningar och att detta därmed kan påverka jämförbarheten. Detta är således något som är kontextberoende och att bedöma extern användarförståelse efter att endast ha pratat med företagsrepresentanter som har klart större koppling till den interna delen av företag är givetvis inte optimalt men det kan ändå ge en inblick i företags uppfattning och hur uppfattningen påverkar företags arbete med att ge ut information. Att intervjuer inte valts att hållas med externa intressenter har med uppsatsens fokus att göra. Det går att argumentera för att större upplysningskrav och bättre jämförbarhet, framförallt vid full retroaktiv metod, borde förbättra den externa användarförståelsen, detta är dock en spekulaton.

6.3.3 Hur effekter förmedlas till intressenter

Om en standard resulterar i väsentliga redovisningseffekter, kan företag välja att kommunicera detta till sina aktieägare redan innan den finansiella informationen publiceras. Genom respondentintervjuerna framgick det att företagen som framförallt använd full metod i olika grad

har varit måna om att kommunicera förändringar, om sådana förekommer, till intressenter genom upplysningar, frågestunder samt presentationer.

Vidare har alla företag i uppsatsens urval presenterat material kopplat till IFRS 15:s effekter i sina årsredovisningar. De flesta företagen har även presenterat bokslutskommunikéer med information om IFRS 15 men eftersom informationen i dessa verkar vara densamma som i årsredovisningarna lär det inte innebära att intressenter får mer information genom att studera olika kanaler. Att informationen ges ut på flera ställen verkar istället vara för att öka möjligheten att intressenter hittar informationen. De flesta företag som publicerat bokslutskommunikéer och pressmeddelanden, har fått påverkan på sina finansiella tal där framförallt full retroaktiv metod hade använts. Detta gällde framförallt de företagen med större omsättning i de valda branscherna.

Detta tyder på att framförallt större företag med mer omfattande redovisningseffekter och som använt full retroaktiv metod tog till större åtgärder för att förmedla information till intressenter än vad företag som tillämpat modifierad metod gjort. Värt att anmärka på är att företag förmodligen kommunicerar information direkt till viktiga intressenter som exempelvis Skatteverket och revisionsbyråer, vilket inte görs genom allmän publicering. Detta ligger dock utanför begränsningen för vår uppsats.

6.4 Förklaringar till företags val av övergångsmetod

Nedan fortsätter analysen genom att bakomliggande faktorer till företags val av övergångsmetod analyseras genom förklaringsmodellerna PAT, legitimitetsteorin samt institutionell teori.

6.4.1 PAT

Utifrån PAT kan det analyseras varför företag valt full- eller modifierad övergångsmetod. En del av teorin talar om att bonus till företagsledningen kan påverka valet av metod om ledningen har ersättning kopplad till företagets intäkter eller resultat. Detta då ledningen tenderar att välja metoder som förbättrar resultatet och intäkterna. I majoriteten av företag inom såväl entreprenad-, telekom/IT-branschen och detaljhandeln har ledningen någon form av rörlig ersättning som antingen tydligt baseras på omsättning och resultat eller så används att finansiella mål för att bestämma storleken på ersättningen. I de fall finansiella mål används bedöms det som att intäkter

och företagets resultat kan ligga till grund för ersättningen, eftersom många finansiella mål inkluderar resultatet.

Inom entreprenadbranschen skulle bonussystem kunna användas för att förklara Peabs, Magnolia Bostad och SSM Holding val av full retroaktiv övergångsmetod vid implementeringen av IFRS 15. SSM Holding använde full övergångsmetod och fick störst positiva effekter på årets resultat och intäkter men negativa effekter på eget kapital. Inom SSM Holding baseras ledningens rörliga ersättning på rörelseresultatet, där valet av full övergångsmetod eventuellt syftade till att förbättra resultatet och därmed ersättningen. Liknande resonemang gäller för Magnolia Bostad och Peab, som båda valt full metod, trots att effekterna inom dessa företag inte blev lika omfattande. Detta eftersom rörlig ersättning för ledningarna baseras på bolagets resultat, eller i SSM Holding fall på rörelseresultatet, där båda företagen fick positiv påverkan på såväl på intäkter som årets resultat. Därmed skulle dessa företags val av full metod kunna förklaras utifrån att ledningen har bonusar, då denna metod underlättar framflyttning av framtida intäkter och resultat för att på kort sikt förbättra den egna ersättningen, i enlighet med självintresseantagandet inom PAT.

Inom telekom/IT-branschen kan användning av bonussystem förklara Ericssons och Tele2s val av att använda full retroaktiv metod. Ericssons ersättning är kopplad till finansiella mål och Tele2:s ersättning baseras på resultatet. Båda företagen fick positiva effekter av övergången gällande årets resultat. Därav går det att argumentera att båda företagen valt full metod eftersom metoden förbättrar årets resultat och därmed ledningens rörliga ersättning, framförallt Ericsson som även hade positiv effekt på intäkterna. Bonussystem är dock enbart en möjlig förklaring till deras val av att använda full retroaktiv metod men inte en självklar förklaring till valet då andra faktorer påverkar. Exempelvis tillämpade NCC, Skanska, Dustin Group, Invisio och Rizzo Group också full metod samt att de hade rörlig ersättning kopplad till resultat eller lönsamhet, men de upplevde däremot negativ eller ingen effekt på intäkter och årets resultat. Därmed kan alltså användningen av bonussystem inte förklara varför dessa företag valt full övergångsmetod.

Vidare kan bonussystem heller inte förklara varför företag valt modifierad metod inom någon av branscherna, eftersom företag som valt modifierad framförallt inte uppvisat någon effekt på intäkter eller årets resultat, vilket den rörliga ersättningen framförallt är kopplad till. Det går

däremot att spekulera att modifierad metod valdes just för att undvika negativa omräkningseffekter, i det fallet full metod befarades leda till minskat omräknat resultat och därmed mindre rörlig ersättning. Sammanfattningsvis kan en förklaringsfaktor för en del företags val sägas vara ledningens intresse för högre ersättning. Att ledningens egennyttiga påverkat valet av redovisningsmetod lyfter även Trabelsi (2018) som också använde PAT för sin studie.

En annan faktor som bör diskuteras är storleken på företagen. Inom entreprenadbranschen uppfyllde alla företag förutom Amhult 2 definitionen av större koncern, därav kan inte Amhult 2:s val av övergångsmetod förklaras utifrån deras storlek, med hänvisning till PAT:s antaganden. Däremot skulle NCC:s och Balco Group:s val möjligtvis kunna förklaras av deras storlek trots att de har tillämpat olika metoder, där NCC valde full- medan Balco Group använde modifierad retroaktiv tillämpning. Med tanke på att båda företagen anses vara större koncerner samt att företagen haft negativ eller ingen påverkan på intäkter och årets resultat, kan detta ses som att företagen valt den metod som givet företagets egna förutsättningar och kontext, flyttar fram intäkterna för att inte göra någon större övertinst och därmed undvika mer reglering, vilket PAT säger. Alltså har valet av övergångsmetod gjorts utifrån vad som passar företagets förutsättningar för att undvika övertinst, vilket resulterar i att olika metoder valts.

När det gäller telekom/IT-branschen kan inga företags val motiveras utifrån deras storlek. Detta med hänvisning till att inget av företagen upplevde en negativ effekt på årets resultat, trots att två företag uppvisade negativa effekter på intäkterna. Detta kan antagligen hänföras till omklassificeringar av intäkter, som Telia anmärkte på under respondentintervjun, som i slutändan inte påverkade årets resultat. Samma sak gäller för alla företag inom detaljhandeln. Inga effekter förekom alls, vilket gör det svårt att förklara deras val utifrån deras storlek.

Sammanfattningsvis kan alltså företags storlek anses vara en förklaringsfaktor till två företag inom entreprenadbranschen. Dels för att då kunna undvika övertinst, dels för att sedan kunna kringgå mer reglering. Däremot går det inte att säga något generellt om att storlek förklarar varför företag valt full eller modifierad övergångsmetod, eftersom NCC använde full retroaktiv metod medan Balco Group använde modifierad retroaktiv övergångsmetod. Det som däremot går att säga är att företagets individuella förutsättningar måste beaktas i metodvalet.

6.4.2 Legitimitetsteorin och institutionell teori

Genom legitimitetsteorin och institutionell teori kan valet av övergångsmetod förklaras utifrån ett annat perspektiv då legitimitetsteorin tittar på om företag följer samhällets normer och förväntningar och institutionell teori försöker förklara varför företag inom samma bransch liknar varandra.

Inom entreprenadbranschen skulle Magnolia Bostad, SSM Holding och Amhult 2:s val av att använda full retroaktiv metod kunna förklaras genom tvingande och härmande isomorfism samt genom legitimitet. Tvingande då dessa företag i relation till andra inom urvalet är mindre sett till omsättningen, vilket skulle kunna innebära att företagen är mer beroende av andra och därav har intressenter satt press på företagen att välja full övergångsmetod. Henriksson från Magnolia Bostad påtalade dessutom att valet till viss del påverkats av potentiella aktieägare åsikter, således kan det sägas ha funnits indirekta påtryckningar från en intressentgrupp. Det kan även vara fallet för de andra två företagen. Att legitimitet genom härmande isomorfism skulle kunna vara en annan förklaringsfaktor baseras på att det framförallt är de största företagen som tillämpat full retroaktiv metod. Dessutom kan dessa tre företags val förklaras med legitimitetsteorin. Henriksson poängterade att jämförbarheten över åren var viktig, vilket kan anses ligga inom samhällets normer och förväntningar eftersom intressenter ofta vill kunna följa företags utveckling på ett bra sätt. Därmed kan Magnolias val och eventuellt resterande två företags val, bero på att företaget vill uppfylla samhällskontraktet och uppfattas som legitima. Även tidigare forskning tyder på att jämförbarheten blir bättre med full retroaktiv metod (Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020; Trabelsi, 2018), vilket stödjer denna slutsats.

Grindborn från Balco Group, som valde modifierad övergångsmetod, sa att deras val också till viss del kopplades till legitimitet, vilket skulle kunna tyckas motsägelsefullt mot vad som ovan sagts om legitimitet då de ej använt full metod. Dock nämnde Grindborn även att resursbrist var en faktor som påverkat. Med det i åtanke kan deras val fortfarande uppfattas som legitimt och uppfylla det sociala kontraktet. Detta då samhället sannolikt inte förväntar sig att företag genomför åtgärder de egentligen inte har resurser för, därmed uppfylls ändå det sociala kontraktet. Detta stämmer väl överens med det Trabelsi (2018) nämner, nämligen att valet av övergångsmetod delvis ska baseras

på tid och kostnader, vilket skulle innebära att resurser ska beaktas. Resursbrist skulle även kunna förklara Bonava, Serneke Group och Instalcos val av modifierad retroaktiv metod.

Generellt skulle legitimitet kunna vara en faktor som påverkat valet för alla företag inom entreprenadbranschen, alltså även för Skanska, NCC och Peab, eftersom legitimitetsteorin säger att om inte det sociala kontraktet efterföljs kommer inte företaget att klara sig. Däremot skulle valet av att använda full övergångsmetod, trots att inga effekter på den numeriska intäktsredovisningen syns, kunna uppfattas som substantiell manipulation, eftersom oavsett val av metod hade övergången inte resulterat i några effekter. Således kan alltså valet av full metod i Skanska och Amhult 2:s fall uppfattas vara något som enbart ser bra ut på pappret, eftersom det inte bidrar med något substantiellt i verkligheten. Detta kan påminna om den institutionella teorins del om frikoppling. Vidare anses inte normativ isomorfism vara en förklaringsfaktor till valet, eftersom fördelningen mellan metoderna är snarlik inom entreprenadbranschen.

Gällande telekom/IT-branschen skulle normativ, tvingande, härmande isomorfism samt legitimitet kunna anses ligga bakom valet av full övergångsmetod. Normativ isomorfism med tanke på att fem av åtta företag tillämpar full metod, det skulle därmed kunna uppfattas som en norm i branschen som påverkat företagens val. Telias val av full retroaktiv metod skulle även kunna förklaras av tvingande isomorfism, då Pergantis Hultgren nämnde att valet berodde på såväl interna som externa intressenters efterfrågan. Vilket även skulle kunna förklara Ericssons, Tele2 och Dustin Groups val av full retroaktiv metod. Härmande isomorfism kan till viss del också förklara Telias val eftersom Pergantis Hultgren talade om att Telia hade i åtanke vad andra företag valde för metod vid sitt val. Även legitimitet kan anses varit en faktor för Telia, då jämförbarheten var en viktig orsak till valet av full metod. Detta med hänvisning till att jämförbarheten ansågs viktig för analytiker och Telia själva. Indirekt har Telia försökt uppfylla det sociala kontraktet och på så sätt uppfattas legitima. Således kan även andra företag som tillämpat full övergångsmetod haft det sociala kontraktet och legitimitet i åtanke vid valet av övergångsmetod. Precis som inom entreprenadbranschen kan företag som valt full metod och inte redovisar effekter uppfattas använda manipulation för att nå legitimitet, vilket kan vara fallet för Dustin Group och Invisio. Invisio, som är ett av de mindre företagen, valde också att tillämpa full metod. Deras val kan likt Telias förklaras av härmande isomorfism för att eventuellt få legitimitet då de större företagen i

urvalet har valt samma metod. Ryan från Invisio lyfter på ett sätt detta genom att nämna att man vill presentera informationen på bästa sätt och inte uppfattas som man gör det allt för lätt för sig. Invisio ville alltså uppfylla förväntningarna och normerna som samhället har, vilket är vad legitimitetsteorin anser vara anledningen till att företag uppfattas som legitima. Trots att Invisio inte redovisade förändringar i den numeriska redovisningen behöver det emellertid inte ses som manipulation eftersom Ryan förklarade att de förväntat sig större effekter. Fortsättningsvis skulle däremot valet av modifierad metod inom telekom/IT-branschen för Sinch, Alcadon och Ovzon möjligtvis kunna förklaras av tvingande isomorfism, då det kan vara så att företagen är beroende av andra företag som hellre ser att modifierad retroaktiv metod används. Detta behöver dock inte vara fallet, då valet även skulle kunna förklaras av resursbrist precis som för en del företag inom entreprenadbranschen som hade valt modifierad övergångsmetod.

Inom urvalet i detaljhandeln använde två av tre modifierad övergångsmetod och därav skulle normativ och härmande isomorfism kunna förklara valet för H&M och Clas Ohlson. Normativ genom att det kan uppfattas som en norm att använda modifierad metod eftersom majoriteten använt den metoden. Dock är urvalet litet och därav kan det ge en missvisande bild. Att H&M och Clas Ohlson har härmat varandra för att få legitimitet är möjligt, eventuellt för att dessa är de större i urvalet. Rizzo Groups val av full metod skulle kunna ses som legitimt utifrån att samhället förväntar sig att företag bör välja metoder som kan anses förbättra jämförbarheten och vara mer omfattande. Dock kan deras val ses som manipulation eftersom de inte redovisar några effekter på den numeriska intäktsredovisningen och användning av modifierad metod hade sannolikt heller inte resulterat i några effekter. På så sätt skulle valet av modifierad metod inom detaljhandeln kunna anses mer legitimt eftersom inget företag redovisar effekter på intäktsredovisningen.

Sammanfattningsvis kan alltså företags val av full retroaktiv övergångsmetod inom entreprenadbranschen motiveras utifrån härmande och tvingande isomorfism, tillsammans med legitimitet. Legitimiteten bygger på att informationen blir mer jämförbar över tid och mellan företag. Vidare kan även legitimitet förklara valet av modifierad retroaktiv metod för företag inom denna bransch, genom att valet grundas på företagets kapacitet och resurser. För företagen inom telekom/IT-branschen skulle också legitimitet med fokus på informativ eller jämförbar information kunna förklara valet av full retroaktiv övergångsmetod. Samtidigt kan också

härmande, normativ och tvingande isomorfism förklara valet av full metod. Tvingande isomorfism skulle eventuellt även kunna förklara valet av modifierad metod inom denna bransch. I detaljhandeln kan däremot modifierad retroaktiv metod motiveras utifrån normativ och härmande isomorfism, samt legitimitetsteorin. Inom alla branscher kan dock valet av full retroaktiv metod uppfattas som manipulation och frikoppling om inga effekter på den numeriska intäktsredovisningen redovisas.

7. Slutsats och diskussion

7.1 Slutsats

Slutsatsen är att val av övergångsmetod gällande IFRS 15 kan få ett antal olika effekter på företag inom entreprenad- och telekom/IT-branschen, medan detaljhandeln inte verkar ha påverkats. De förekommande effekterna påverkar dock inte i större omfattning valet av övergångsmetod utan valet kan istället förklaras av legitimitet och isomorfism.

Gällande förändringar i intäktsredovisningen var påverkan av IFRS 15 för branscherna marginella. Det kan konstateras att företag inom entreprenad- och telekom/IT-branschen som valde full retroaktiv övergångsmetod redovisar effekter på intäkter, årets resultat och balanserat resultat i större utsträckning än företag som tillämpat modifierad metod. För detaljhandeln går det inte att dra några slutsatser gällande metod då inget företag uppvisade redovisningseffekter, eller effekter i övrigt, oavsett övergångsmetod. Andra effekter som identifierats är att upplysningar och implementeringskostnader förändrats samt mindre beteendeförändringar, vilka förekommer främst vid full retroaktiv metod inom entreprenad- och telekom/IT-branscherna. Upplysningseffekter och implementeringskostnader förekommer även i mindre grad för de företag som valt modifierad metod inom de två branscherna. De funna effekterna gällande implementeringskostnader kan dock inte kopplas till valet av övergångsmetod, utan beror mer på övergången till IFRS 15 generellt och företagets kontext. Till sist verkar valet av full retroaktiv metod leda till att effekter av övergången förmedlas till intressenter genom fler kanaler än om modifierad metod använts. Således framstår det som att full retroaktiv övergångsmetod leder till större och mer omfattande effekter än modifierad retroaktiv metod.

Studien tyder på att det inte är effekterna som varit avgörande för valet av övergångsmetod, utan istället kan det i stor utsträckning förklaras utifrån legitimitet och isomorfism. Där legitimiteten bygger på att företagen verkar anse att jämförbarhet och informativ information till intressenter/samhället är viktigt, samt att beaktning tas till företagets kapacitet och resurser. Isomorfismen handlar mer om att företagen inom de enskilda branscherna tycks drivas till att efterlikna varandra för att passa in i branschen och skapa legitimitet samt konkurrensfördelar. Fortsättningsvis kan användningen av bonussystem/rörlig ersättning kopplad till företagets

intäkter eller resultat i vissa fall förklara företags val av framförallt full övergångsmetod. Däremot kan företagets storlek väldigt sällan förklara varför en viss övergångsmetod valdes. Slutligen är en vidare förklaring till val av övergångsmetod företagets särpräglade och individuella förutsättningar.

7.2 Diskussion

Läsaren bör uppmärksammas på en del avslutande saker. Till att börja med påverkar inte valet av övergångsmetod företag flera år efter implementeringen, utan det rör sig om en kortare övergångsperiod. Att övergången är en engångsföreteelse kan vara en förklaring till att inga större effekter uppmärksammas kring valet av övergångsmetod i studien samt en förklaring till att företag som valt modifierad metod inte presenterar mycket information kopplat till övergången. Därutöver innebär IFRS 15 framförallt en omklassificering av intäkter, vilket kan förklara varför effekterna kopplade till valet av övergångsmetod inte kan motivera varför en viss övergångsmetod valts, utan det istället framförallt förklaras av legitimitet och isomorfism. Detta beror på att omklassificeringen i huvudsak innebär att om företagets intäkter för jämförelseåret påverkats positivt borde intäkterna för det året IFRS 15 praktiskt börjar tillämpas bli sämre än om IFRS 15 inte hade implementerats. Effekterna kommer alltså jämnas ut sig över åren, vilket även kan förklara varför användningen av bonussystem inte i någon större omfattning anses förklara varför en viss övergångsmetod valts.

Fortsättningsvis skiljer sig resultaten av denna studie till viss del från tidigare forskningsresultat. Van Wyk och Coetsee (2020) lyfte exempelvis att modifierad övergångsmetod skulle vara vanligast inom entreprenadbranschen, vilket inte är något denna studie tyder på. Istället framstår full retroaktiv metod som vanligare, eftersom sex av tio använde full övergångsmetod inom branschen. Detta kan förklaras utifrån att Van Wyk och Coetsee tog utgångspunkt i femstegsmodellen och inte studerade faktiska företag, vilket denna studie har gjort. Denna studie stämmer dock bättre överens med Coetsee, Mohammadali-Haji och Van Wyks (2021) undersökning som påtalade att valet av metod var ganska delad inom branscherna. Detta eftersom företagen inom de tre branscherna i denna uppsats urval fördelar sig ungefär 50/50 mellan de två olika övergångsmetoderna. Att likheter förekommer med Coetsee, Mohammadali-Haji och Van Wyks undersökning kan bero på att även de gjorde ett urval från företag som var noterade på börsen.

För att fördjupa analysen ytterligare övervägdes det även att jämföra de teorier och metoder som använts i denna uppsats med de teorier och metoder som använts i tidigare forskning. Emellertid upptäcktes det att i många av de artiklar som studerats går författarna inte igenom de teoretiska ramverken som används på ett grundligt sätt vilket gjorde det till en svår utgångspunkt. Dessutom ansågs valet av metod i en del fall inte vara en faktor som kunde förklara varför likheter eller skillnader i relation till tidigare forskning existerade.

En annan sak som borde beaktas är att slutsatsen inte är generaliserbar. Detta med hänvisning till att studien haft de olika företagen som sina fall, vilket innebär att företagens olika kontexter påverkar slutsatserna. En faktor som kan påverka slutsatserna är att företagen kan ha olika intressenter, vilket skulle kunna påverka hur den externa användarförståelsen uppfattas från företagets perspektiv. Hur länge företaget varit noterat och hur intäktsredovisningens utformning såg ut innan standardens införande skulle kunna påverka implementeringskostnader och beteendeförändringar, då större förändringar kan behövas vidtas om företagets arbetssätt skiljer sig mycket från IFRS 15. Även andra omständigheter i företagens kontexter kan påverka och därmed är det inte lämpligt att applicera slutsatserna på andra företag som har sin specifika omgivning, trots att de befinner sig inom samma branscher som uppsatsen studerat. Dessutom har enbart tre branscher studerats som även de har sina branschspecifika förutsättningar som påverkar kontexten. Exempel på en sådan branschspecifik förutsättning är att intäktsströmmarna ser olika ut. För företag inom entreprenadbranschen är det exempelvis vanligare med successiv vinstavräkning än i en del andra branscher, vilket kan ha effekt på hur redovisningen presenteras och när intäkten anses realiserad. Avtalens komplexitet och att identifiera olika prestationsåtaganden är en annan faktor som kan påverkas av branschtillhörighet, vilket kan påverka resultaten. Således är det även olämpligt att förutsätta att företag inom andra branscher kommer uppvisa liknande resultat. Samtidigt anses uppsatsen ge användare av redovisningsinformation en djupare förståelse för hur tillämpningen av en ny standard kan tänkas påverka företag, samt vad för möjliga faktorer som driver valet av redovisningsmetod. Även företag och normgivare anses kunna få en bättre kunskap om hur redovisningsval kan leda till olika effekter.

7.2.1 Förslag till vidare forskning

För att vidare studera det givna området och därav eventuellt bekräfta eller dementera uppsatsens resultat skulle alternativa metoder, urval och teoretiska ramverk kunna användas. Denna uppsats har byggt på flera fallstudier, vilket gör att inga generella slutsatser kan dras. Därav hade det kunnat vara av intresse att göra en breddstudie för att få ett bredare perspektiv inom området och således kanske kunna dra mer generella slutsatser om vad för effekter valet av övergångsmetod har och om det påverkar företags val av en viss övergångsmetod. I samband med detta skulle även frågeställningen kunna omformuleras och omfatta även andra redovisningsstandarder än IFRS 15 för att se om det förekommer liknande förklaringsfaktorer bakom valet av metod trots att standarder berör olika delar av redovisningen.

Gällande urvalet hade andra branscher kunnat vara intressanta att studera för att utvidga forskningen inom området. Exempelvis hade branscher som från början inte förväntades påverkas i någon större utsträckning kunnat undersökas. Detta för att se om dessa branscher faktiskt påverkas trots antaganden om att inga större effekter ska förekomma, eller om dessa branschers resultat påminner om det resultat denna uppsats fått gällande detaljhandeln, att IFRS 15 inte hade någon större påverkan. Vidare hade även bakgrunden till valet av redovisningsmetod kunnat studeras inom dessa branscher. Genom undersökning av detta slag hade en djupare och ännu bättre förståelse för redovisningsval kunnat fås.

Att använda andra teoretiska ramverk kan också bidra till att utveckla forskningen inom området. Teorier som behandlar andra aspekter än vad denna uppsats har gjort, som Hofstedes kulturella dimensioner eller andra beslutsteorier skulle kunna förklara varför företag väljer en viss redovisningsmetod. På så sätt skulle andra förklaringsfaktorer kunna framkomma, vilket skulle kunna resultera i en mer nyanserad helhetsbild kring företags resonemang av redovisningsmetod.

Avslutningsvis hade det även varit intressant att undersöka effekter av IFRS 15 igen med fokus på fler år för att kartlägga en generell trend. Med tanke på att det hittills endast har gjorts studier kring förstaårstillämpningen och att det tar tid för människor att ändra sitt tankesätt, hade flerårsstudier varit relevanta att utföra gällande uppfattningar om standarden. Detta då det är möjligt att de begränsade effekterna som hittills noterats avviker över tid.

Referenslista

Altaji, F.S. & Alokdeh, S.K (2019). The impact of the implementation of international financial reporting standards no.15 on improving the quality of accounting information. *Management Science Letters*. vol. 9. nr. 13. ss.2369–2382. Tillgänglig via:

http://www.growingscience.com/msl/Vol9/msl_2019_192.pdf [hämtad 6 april 2021]

Artsberg, K. (2021). Föreläsning 11: Föreställningsramar, introduktion till IFRS, FEKH60, PowerPoint-presentation, LUSEM Lund, 11 februari 2021.

Boujelben, S. & Kobbi-Fakhfakh, S. (2020). Compliance with IFRS 15 mandatory disclosures: an exploratory study in telecom and construction sectors. *Journal of Financial Reporting and Accounting*. vol. 18. nr. 4. ss.707–728. Tillgänglig via: LUSEM:s bibliotek och databasen LubSearch <http://lubsearch.lub.lu.se/> [hämtad 30 mars 2021]

Bryman, A. & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Tredje upplagan. Stockholm: Liber.

Coetsee, D., Mohammadali-Haji, A. & van Wyk, M. (2021). Revenue recognition practices in South Africa: An analysis of the decision usefulness of IFRS 15 disclosures. *South African Journal of Accounting Research*. vol. Jan2021 ss. 1-23. Tillgänglig via:

<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/10291954.2020.1855886?needAccess=true>

[hämtad 1 april 2021]

Deegan, C. & Unerman, J. (2011). *Financial Accounting Theory*. Andra europeiska upplagan. Maidenhead: Mc Graw-Hill Education.

Falkman, P. & Lundqvist, P. (2016). IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers – ny grund för intäktsredovisning. *Balans fördjupning*. vol. 2016. nr. 2. Tillgänglig via: FAR Online [hämtad 30 mars 2021]

Farcane, N., Bliidişel, R., Bunget, O. & Dumitrescu, A. (2019). Perceptions Regarding the Impact of IFRS 15 - Illustrative Examples Step by Step. *Audit Financiar*. vol. 17. nr. 2. ss.283–297. Tillgänglig via: http://revista.caf.ro/temp/Article_9611.pdf [hämtad 30 mars 2021].

FAR Akademi (2012). *IFRS-volymer 2012*. Nionde upplagan. Stockholm: FAR Akademi

FAR (2020). *IFRS-volymer 2020*. Sjuttonde upplagan. Stockholm: FAR

Gray, S. (1988). Towards a Theory of Cultural Influence on the Development of Accounting Systems Internationally. *Abacus*, vol. 24. nr. 1. ss.1–15. Tillgänglig via: LUSEM:s bibliotek och databasen LubSearch <http://lubsearch.lub.lu.se/> [hämtad 12 april 2021]

Hjelström, A. & Hjelström, T. (2018). IFRS 15 – oväsentliga eller betydande effekter? *Balans fördjupning*. vol. 2018. nr. 4. Tillgänglig via: https://www.tidningenbalans.se/wp-content/uploads/2018/11/IFRS_15_ovasentliga_eller_betydande_effekter.pdf [hämtad 30 mars 2021]

International Financial Reporting Standards (IFRS) Organisation (2014). IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers: Project Summary and Feedback Statement. Tillgänglig via: <https://www.ifrs.org/-/media/project/revenue-from-contracts-with-customers/project-summary-feedback-statement.pdf> [hämtad 14 april 2021]

Khamis, A. M. (2016). Perception of Preparers and Auditors on New Revenue Recognition Standard (IFRS 15): Evidence From Egypt. *Journal of accounting and Business Dynamics*. vol 3. nr 2. ss. 1-18. Tillgänglig via: <https://doaj.org/article/83b856d28e724a1ebc58e2d618a6ca99> [hämtad 1 april 2021]

Lim, Y., Devi, S. S. & Mahzan, N. (2015). Perception of Auditors and Preparers on IFRS 15: Evidence From Malaysia. *Advanced Science Letters*. vol. 21. nr. 6. ss.1781-1785. Tillgänglig via: https://www.researchgate.net/profile/Lim-Yingzhee/publication/283685256_Perception_of_Auditors_and_Preparers_on_IFRS_15_Evidence_from_Malaysia/links/5e8a942892851c2f5282c752/Perception-of-Auditors-and-Preparers-on-IFRS-15-Evidence-from-Malaysia.pdf [hämtad 6 april 2021]

Marton, J., Lundqvist, P. & Pettersson, A. (2018). *IFRS - i teori och praktik*. Femte upplagan. Stockholm: Sanoma Utbildning.

Mattei, G. & Paoloni, N. (2019). Understanding the Potential Impact of IFRS 15 on the Telecommunication Listed Companies, by the Disclosures' Study. *International Journal of Business and Management*. vol. 14. nr. 1. ss. 169-179. Tillgänglig via: <https://pdfs.semanticscholar.org/a2db/bbd46697b4990a0c467671c489ab6684a403.pdf> [hämtad 6 april 2021]

Napier, C. & Stadler, C. (2020). The real effects of a new accounting standard: the case of IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers. *Accounting and Business Research*. vol. 50. nr. 5. ss. 474-503. Tillgänglig via: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/00014788.2020.1770933> [hämtad 31 mars 2021]

Trabelsi, N. (2018). IFRS 15 Early adoption and Accounting Information: Case of Real Estate Companies in Dubai. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. vol. 22 nr. 1. ss. 1-12. Tillgänglig via: <https://www.abacademies.org/articles/ifrs-15-early-adoption-and-accounting-information-case-of-real-estate-companies-in-dubai-6983.html> [hämtad 30 mars 2021]

Van Wyk, M. & Coetsee, D. (2020). The adequacy of IFRS 15 for revenue recognition in the construction industry. *Journal of Economic and Financial Sciences*. vol. 13. nr. 1. Tillgänglig via: <https://jefjournal.org.za/index.php/jef/article/view/474> [hämtad 7 april 2021]

Zeff, S. (1978). The rise of “Economic consequences”. *Journal of Accountancy*. vol. 146. nr. 6. ss. 56-63. Tillgänglig via: https://www.macam.es/leandro/2007/Tema%208%20T%20Positiva/Zeff_1978.pdf [hämtad 24 maj 2021]

Årsredovisningar och dokument från företagen

Alcadon Group AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Alcadon Group AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Amhult 2 AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Amhult 2 AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Balco Group AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Balco Group AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Bonava AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Bonava AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Clas Ohlson AB. (2018a). Bokslutskommuniké 2017/2018, Tillgänglig via:
<https://about.clasohlson.com/contentassets/c6ee04394b804e85a13f1e9a000590cf/wkr0006.pdf>
[hämtad 4 maj 2021]

Clas Ohlson AB. (2018b). Årsredovisning 2017/2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 20 april 2021]

Clas Ohlson AB. (2019a) Bokslutskommuniké 2018/2019, Tillgänglig via:
<https://about.clasohlson.com/globalassets/investor/reports-and-presentations/reports-presentations-swe/201819/clas-ohlson-delarsrapport-q4-2018-19.pdf> [hämtad 4 maj 2021]

Clas Ohlson AB. (2019b). Årsredovisning 2018/2019, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 20 april 2021]

Dustin Group AB. (2018a). Q3: Fortsatt solid tillväxt inom SMB, Tillgänglig via:
<https://www.dustingroup.com/sites/default/files/pr/201807043484-1.pdf> [hämtad 5 maj 2021]

Dustin Group AB. (2018b). Årsredovisning 2017/2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Dustin Group AB. (2019). Årsredovisning 2018/2019, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Ericsson. (2018a). Ericssons finansiella siffror omräknade för IFRS 15, Tillgänglig via:
<https://www.ericsson.com/sv/press-releases/2018/3/ericsson-financial-information-restated-for-ifs-15> [hämtad 5 maj 2021]

Ericsson. (2018b). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Ericsson. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Hennes & Mauritz AB. (2018a). Bokslutskommuniké 2018, Tillgänglig via:
<https://about.hm.com/content/dam/hmgroup/groupsite/documents/masterlanguage/cision/2019/01/2371042.pdf> [hämtad 4 maj 2021]

Hennes & Mauritz AB. (2018b). Årsredovisning 2017/2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 23 april 2021]

Hennes & Mauritz AB. (2019). Årsredovisning 2018/2019, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 23 april 2021]

Instalco AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Instalco AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Invisio AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Invisio AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Magnolia Bostad AB. (2018) Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Magnolia Bostad AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

NCC AB. (2018a). NCC – jämförelsesiffror 2017 *enligt IFRS 15*, Tillgänglig via: <http://mb.cision.com/Main/197/2539901/853922.pdf> [hämtad 3 maj 2021]

NCC AB. (2018b). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

NCC AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Ovzon AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Ovzon AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Peab AB. (u.å.). IFRS, Tillgänglig via: <https://peab.se/ifrs/> [hämtad 3 maj 2021]

Peab AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Peab AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Rizzo Group AB. (2018). Årsredovisning 2017/2018 Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 23 april 2021]

Rizzo Group AB. (2019). Årsredovisning 2018/2019, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 23 april 2021]

Serneke Group AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Serneke Group AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Sinch AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Sinch AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Skanska AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Skanska AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

SSM Holding AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

SSM Holding AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 19 april 2021]

Tele2 AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Tele2 AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Telia Company AB. (2018). Årsredovisning 2017, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Telia Company AB. (2019). Årsredovisning 2018, Tillgänglig via: Ekonomihögskolans bibliotek, Retriever Business [hämtad 27 april 2021]

Bilagor

Bilaga 1 - Intervjuguide

Allmänna frågor

1. Får vi använda ditt namn i uppsatsen?
 - a. Ja: Namn
 - b. Nej jag vill vara anonym
2. Är det okej om vi spelar intervjun? Kommer endast användas för tydligare transkription.
3. Vad är din position?
4. Vilka är dina huvudsakliga arbetsuppgifter?
5. Vad är din roll vid tillämpningen av IFRS 15?

Val av retroaktiv tillämpningsmetod

6. Hur resonerade ni kring val av retroaktiv tillämpningsmetod?
 - a. Följdfråga: Hade ni någon speciell intressentgrupp i åtanke vid valet?
7. Fanns det särskilda faktorer som påverkade ert val av metod?
 - a. Följdfråga: Var legitimitet en faktor som påverkade valet?
8. Valdes [full/modifierad] metod för att uppnå särskilda redovisningseffekter? Om ja, vilka?
9. Vad var förväntningarna av standardens effekter på redovisningen innan tillämpningen?
 - a. Följdfråga: Blev dessa realiserade?

Verkliga effekter

10. Hur har IFRS 15 påverkat hur ni arbetar inom företaget?
 - a. Följdfråga: Tror ni att valet av övergångsmetod påverkat hur ni arbetar inom företaget, eller har det fått er till att agera på ett annat sätt? Har ni organiserat företaget på ett nytt sätt?
 - b. Följdfråga: Har det exempelvis påverkat hur ni formulerar kontrakt/avtal med kunder eller lägger upp ert arbete? Har IFRS 15 fått effekter på era utdelningar?

11. Inför övergången till IFRS 15 gjordes det några investeringar? Exempelvis i utbildningar eller inköp av datorprogram?
12. Anser ni att administrativ börda och kostnader ökade på grund av tillämpningen av standarden?

Informationseffekter

13. Upplever ni att företagets medarbetare som använder sig av redovisningsinformation i sitt arbete har fått en bättre/sämre förståelse för olika transaktioner (t.ex. garantiåtagande, returnering, avtalets olika delar) genom införandet av IFRS 15?
 - a. Följdfråga: Såg ni införandet av IFRS 15 som en möjlighet att utveckla och förbättra företagets arbetssätt eller medarbetarnas kunskap kopplade till intäktstransaktioner, eller det var bara ett måste som skulle genomföras?
14. Hur uppfattar ni att olika intressenters förståelse av redovisningsinformation har påverkats av införandet av IFRS 15?
 - a. Följdfråga: Tror ni att intressenter har fått en bättre eller sämre förståelse för er intäktsredovisning genom IFRS 15 än genom tidigare intäkts standarder? Varför?

Redovisningseffekter

15. Upplevde ni att någon av metoderna innebar mer omfattande upplysningar och om så påverkade det ert val?
16. Anser ni att arbetsbördan ökade på grund av ökade dokumentationskraven?

Avslutande frågor

17. Är det något du vill tillägga?
18. Vill ni att vi mejlar en sammanställning av intervjun för godkännande?

Bilaga 2 - Intervjulist

Respondenter

- Michael Grindborn, CFO och Head of IR & IT Balco Group, intervju genomförd 7 maj 2021
- Jimmy Henriksson, Koncernredovisningschef Magnolia Bostad, intervju genomförd 29 april 2021
- Malin Pergantis Hultgren, redovisningsspecialist Telia, intervju genomförd 19 maj 2021
- William Ryan, Group Financial Controller Invisio, intervju genomförd 29 april 2021

Bilaga 3 - Sammanställning årsredovisningsgranskning

Företag	Bransch	Val av övergångsmetod	Allmän kommentar om IFRS 15s effekter
Skanska	Entreprenad	Full	Ingen väsentlig påverkan. Större krav på upplysningar
NCC	Entreprenad	Full	Två intäcksströmmar identifieras kunna påverkas väsentligt
Peab	Entreprenad	Full	Inga väsentliga effekter, upplysningar kommer påverkas
Bonava	Entreprenad	Modifierad	Det får inga effekter. Kräver mer upplysningar
Serneke Group	Entreprenad	Modifierad	Inga väsentliga effekter. Upplysningar mer omfattande
Instalco	Entreprenad	Modifierad	Inga väsentliga effekter, men entreprenadavtal med fler tjänster kommer påverkas
Balco Group	Entreprenad	Modifierad	Ingen väsentlig inverkan
Magnolia Bostad	Entreprenad	Full	Det leder till viss omfördelning av intäkter över tiden för projekt intäkter
SSM Holding	Entreprenad	Full	Tidpunkten för intäcksredovisning kommer påverkas
Amhult 2	Entreprenad	Full	Ingen materiell påverkan
Ericsson	Telekom/IT	Full	
Telia Company	Telekom/IT	Full	Ingen väsentlig effekt på intäkter,
Tele2	Telekom/IT	Full	IFRS 15 är i linje med tidigare standarder, med vissa justeringar
Dustin Group	Telekom/IT	Full	Standarden innebär ett utökande av den finansiella upplysningen
Sinch	Telekom/IT	Modifierad	IFRS 15 innehåller utökade upplysningskrav, kommer att expandera innehållet
Alcadon Group	Telekom/IT	Modifierad	
Invisio	Telekom/IT	Full	
Ovzon	Telekom/IT	Modifierad	Ingen väsentlig påverkan
H&M	Detaljhandel	Modifierad	Ingen väsentlig påverkan
Clas Ohlson	Detaljhandel	Modifierad	Övergången får ingen effekt på intäcksredovisningen
Rizzo Group	Detaljhandel	Full	Ingen väsentlig påverkan

Bilaga 4 - Sammanställning förändringar i intäktsredovisningen och mått

Företag	ΔRE = skillnad IB balanserad vinst/IB totalt eget kapital			ΔR = (intäkter IFRS 15 - intäkter IAS) / intäkter IFRS			ΔP= (vinst IFRS 15 - vinst IAS) / intäkter IFRS		
	Skillnad IB balanserad vinst tkr	IB Eget kapital tkr	ΔRE	Skillnad intäkter tkr	Intäkter IFRS tkr	ΔR	Skillnad vinster tkr	Intäkter IFRS tkr	ΔP
Skanska	0	27045000	0.00%	0	157877000	0.00%	0	157877000	0.00%
NCC	-350000	5179000	-6.76%	-167000	54441000	-0.31%	-132000	54441000	-0.24%
Peab	-30000	10332000	-0.29%	-109000	49981000	-0.22%	10000	49981000	0.02%
Bonava	0	6638000	0.00%	0	14479000	0.00%	0	14479000	0.00%
Serneke Group	0	1821000	0.00%	0	5605000	0.00%	0	5605000	0.00%
Instalco	0	793000	0.00%	0	3114000	0.00%	0	3114000	0.00%
Balco Group	-3064	383287	-0.80%	-21800	1058052	-2.06%	0	1058052	0.00%
Magnolia Bostad	0	1171000	0.00%	9000	1781000	0.51%	9000	1781000	0.51%
SSM Holding	-211100	751400	-28.09%	237600	753800	31.52%	49600	753800	6.58%
Amhult 2	0	513758	0.00%	0	29702	0.00%	0	29702	0.00%
Ericsson	-2605	97571	-2.67%	4075	205378	1.98%	2630	205378	1.28%
Telia Company	1159	101226	1.14%	-77	79790	-0.10%	98	79790	0.12%
Tele2	5	17132	0.03%	-3558	21466	-16.58%	367	21466	1.71%
Dustin Group	0	1646.6	0.00%	0	9306.2	0.00%	0	9306.2	0.00%
Sinch	0	1494.6	0.00%	0	3058.1	0.00%	0	3058.1	0.00%
Alcadon Group	0	144.5	0.00%	0	579906	0.00%	0	579906	0.00%
Invisio	0	259.9	0.00%	0	365.7	0.00%	0	365.7	0.00%
Ovzon	0	-120.562	0.00%	0	201.05	0.00%	0	201.05	0.00%
H&M	0	58546000	0.00%	0	210400000	0.00%	0	210400000	0.00%
Clas Ohlson	0	2263900	0.00%	0	8210700	0.00%	0	8210700	0.00%
Rizzo Group	0	62268	0.00%	0	894108	0.00%	0	894108	0.00%